

Facultade de Dereito

Información xeral

1. DATOS DO CENTRO

Facultade de Dereito, Edificio Xurídico Empresarial
Campus Universitario As Lagoas s/n
32004 - Ourense
Ourense
España

sdefdo@uvigo.es

Tlf.: +34 988 368 700 - +34 988 368 900

Fax: +34 988 368 923

Web <http://dereito.uvigo.es>

Â

2. EQUIPO DE GOBERNO

- Decano: Prof. Dr. D. Roberto O. Bustillo Bolado
- Vicedecana de Organización Académica: Prof.ª Dra. Dna. Susana Álvarez González
- Vicedecana de Planificación e Calidade: Prof.ª Dra. Marta Fernández Prieto
- Secretaria: Prof.ª Dr.ª Dna. María Dores Fernández Fustes

3.Â COORDINADORA DE RELACIÓNS INTERNACIONAIS

- Prof.ª Dra. Dna. Belén Sánchez Ramos

4.Â COORDINADORA DE GRAO

- Prof.ª Dra. Lourdes Borrajo Diz

Grao en Dereito

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
003G081V01101	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	1c	6
003G081V01102	Dereito: Teoría do dereito	1c	9
003G081V01103	Dereito: Dereito constitucional I	1c	9
003G081V01104	Dereito: Dereito romano	1c	6
003G081V01201	Economía: Principios de economía	2c	6
003G081V01202	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas	2c	6

O03G081V01203	Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa	2c	6
O03G081V01204	Dereito: Dereito constitucional II	2c	6
O03G081V01205	Historia: Historia do dereito	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O03G081V01301	Dereito civil I. Obrigas e contratos	1c	6
O03G081V01302	Dereito penal I	1c	9
O03G081V01303	Dereito internacional público	1c	9
O03G081V01304	Dereito da Unión Europea	1c	6
O03G081V01401	Dereito administrativo I	2c	9
O03G081V01402	Dereito penal II	2c	6
O03G081V01403	Sistema xudicial español e proceso civil	2c	9
O03G081V01404	Dereito civil II. Dereitos reais	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito**

Materia	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito			
Código	O03G081V01101			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Informática			
Coordinador/a	Borrajo Diz, María Lourdes			
Profesorado	Borrajo Diz, María Lourdes Cuesta Morales, Pedro			
Correo-e	lborrajo@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Fornecer os xuristas das ferramentas e os coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados co uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.			

Competencias de titulación

Código	
A50	CE50 - Dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito.
A51	CE51 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas.
A103	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CE50 - Dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito.	saber saber facer	A50
CE51 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas.	saber saber facer	A51
CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber saber facer	A110

CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A111
CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo	saber saber facer	A103
CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber saber facer	A104
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber saber facer	A105
CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber saber facer	A106
CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber saber facer	A107
CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	Saber estar / ser	B1
CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	Saber estar / ser	B3
CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	Saber estar / ser	B4

Contidos

Tema

CONTIDOS TEÓRICOS

1. Relación entre informática e Dereito	1.1 Introducción: elementos e conceptos básicos. 1.2. Informática e Dereito. 1.2.1. Informática xurídica. 1.2.2. Dereito informático. 1.2.3. Informática forense.
2. Componentes dun sistema informático.	2.1. Estrutura dos ordenadores. 2.2. Dispositivos de entrada/saída. 2.3. Dispositivos de almacenamento.
3. Aplicacións informáticas. Uso de software.	3.1. Introducción. 3.2. Aplicacións de usuario. 3.3. Programas específicos para avogados. 3.3.1. Bases de datos xurídicas.
4. Novas tecnoloxías de Información e comunicación.	4.1. Redes de Computadores. 4.2. Internet.
5. A Seguridade nos Computadores (Fundamentos Básicos).	5.1. Conceptos básicos de seguridade informática. 5.2. Configuración segura dun computador. 5.3. Privacidade en Internet.

CONTIDOS PRÁCTICOS

Aplicacións informáticas específicas para o exercicio profesional no ámbito do Dereito.	Procesador de texto avanzado. Folla de cálculo e gráficos.
Novas tecnoloxías para a busca de información (informática xurídica documental).	Bases de datos de lexislación e xurisprudencia. Exemplos de bases de datos xurídicas. Outras fontes xurídicas
Habilidades para o uso dos recursos proporcionados polas redes de ordenadores.	Ofimática en liña. Blogs. Outras ferramentas da web 2.0.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	37.5	52.5
Metodoloxías integradas	7	14	21
Sesión maxistral	19.5	14.5	34
Probos de autoavaliación	8	20	28

Outras	2	4	6
Outras	1	7.5	8.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formularanse actividades e/ou exercicios que se resolverán de xeito individual ou en grupo.
Metodoloxías integradas	Técnicas de aprendizaxe cooperativa: realización de actividades que requiren a participación activa e a colaboración entre os estudantes.
Sesión maxistral	Sesión maxistral activa. Cada unidade temática e ferramenta informática empregada na parte práctica será presentada polo profesor, complementada cos comentarios dos estudantes con base na bibliografía asignada ou outra pertinente.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Outras	A avaliación de certas actividades realizarase empregando rúbricas.	50
Probas de autoavaliación	Realizaranse, a través da plataforma Faitic, cuestionarios de autoavaliación para validar a adquisición de competencias por parte do alumno. Realizarase un cuestionario ao finalizar cada un dos temas de teoría e para determinadas sesións de resolución de problemas e exercicios.	40
Outras	Realizarase un exame de respostas curtas, opción múltiple e/ou relacionar.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

A materia divídese en dúas partes: teoría e práctica.

A nota final obtense aplicando a seguinte fórmula:

nota teoría x 20% + nota práctica x 80%

sendo necesario, para poder aplicar esta fórmula, obter unha cualificación mínima dun 4 en cada unha das partes. Para superar a materia o alumno debe obter como nota final unha cualificación igual ou superior a 5.

A parte teórica evalúase mediante un cuestionario tipo test ao finalizar cada tema (cada cuestionario de cada un dos cinco temas ten un peso do 2%) e un cuestionario tipo test final que engloba todos os contidos teóricos (con un peso do 10%).

A parte práctica divídese en seis bloques: procesador de textos avanzado (15%), folia de cálculo (15%), bases de datos xurídicas (15%), ofimática en liña (10%), blogs (15%) e Outras ferramentas da Web 2.0 (10%). Para superar a parte práctica será necesario obter unha puntuación mínima de 4 en cada un destes bloques.

O alumno poderá elixir o sistema de avaliación que lle será aplicado na materia. Para iso debe optar, nos primeiros 15 días do cuadrimestre, entre avaliación continua (probas e actividades desenvolvidas ao longo do cuadrimestre) ou un Exame Final único (100% da nota final). Para tal fin, habilitarase un contrato que deberá ser asinado por todo aquel alumno que desexa seguir un método de avaliación continua. Se algún alumno non asina este contrato enténdese que opta por un exame final único e renuncia á avaliación continua.

Na segunda oportunidade (Xullo) realizarase unha proba final que englobará todo o visto ao longo do cuadrimestre. A esta proba final, os alumnos que optaron por avaliación continua, só acudirán con aqueles bloques suspensos.

As datas e días das probas da 1ª oportunidade, 2ª oportunidade e de fin de carreira serán as fixadas pola Xunta de Facultade de Dereito e publicadas no taboleiro oficial de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Davara Rodríguez Miguel Angel, Manual de Derecho Informático, 2008, Aranzadi
Norton Peter, Introducción a la computación, 2006, MCGRAW-HILL
Beekman George, Introducción a la informática., 2005, Pearson Prentice Hall,
Artemi Rallo Lombarte (Coordinadores), Ricard Martínez Martínez, Derecho y Redes Sociales, 2010, Aranzadi - Civitas
García Mexía, Pablo, Derechos y libertades, Internet y tics, 2014, Tirant Lo Blanch

Ana I. Herrán (coord.), Aitziber Emaldi Cirión (coord.), Marta Enciso (coord.), Derecho y nuevas tecnologías, 2012, Universidad de Deusto

Guillén Catalán, Raquel (coord.) Plaza Penadés, Javier (dir.) Vázquez de Castro, Eduardo (coord.), Derecho y nuevas tecnologías de la información y la comunicación, 2014, Aranzadi

Recomendacións

Outros comentarios

1. Como soporte á docencia, utilizaranse plataformas de aprendizaxe virtual.
2. É conveniente que o alumno active a conta de correo electrónico que lle proporciona a Universidade de Vigo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Teoría do dereito				
Materia	Dereito: Teoría do dereito			
Código	O03G081V01102			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Álvarez González, Susana			
Profesorado	Álvarez González, Susana Bonorino Ramírez, Pablo Raúl Garriga Domínguez, Ana Gonzalez Jerez, Jose Antonio			
Correo-e	sualvago@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A18	CE18 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas.
A19	CE19 - Coñecer desde a Teoría do Dereito as principais institucións xurídicas, as funcións do Dereito, as características dun ordenamento xurídico: unidade, coherencia, integridade; os principios e valores constitucionais Coa finalidade de poder aplicar estes coñecementos na resolución pacífica dos problemas dunha sociedade actual, utilizando a interpretación e argumentación xurídicas como consecuencia dun pensamento crítico, lóxico e creativo.
A67	CE67 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías.
A69	CE69 - Saber interpretar e aplicar a nova normatividade xerada polas devanditas transformacións.
A103	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B2	CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A108
CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	saber	A109
CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber facer	A110
CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A111
CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo	saber	A103
CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber facer Saber estar / ser	A104
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber facer	A105
CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber facer	A106
CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber facer	A107
CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	Saber estar / ser	B4
CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	saber facer	B5
CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	saber facer	B1
CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	saber saber facer	B2
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	saber facer Saber estar / ser	B3
CE18 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas.	saber facer	A18
CE19 Coñecer desde a Teoría do Dereito as principais institucións xurídicas, as funcións do Dereito, as características dun ordenamento xurídico: unidade, coherencia, integridade; os principios e valores constitucionais coa finalidade de poder aplicar estes coñecementos na resolución pacífica dos problemas dunha sociedade actual, utilizando a interpretación e argumentación xurídicas como consecuencia dun pensamento crítico, lóxico e creativo.	saber saber facer	A19
CE67 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías.	saber saber facer	A67
CE69 - Saber interpretar e aplicar a nova normatividade xerada polas devanditas transformacións.	saber saber facer	A69

Contidos

Tema

I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.

TEMA 1. O concepto de Dereito. Positivismo e Iusnaturalismo. O Dereito como sistema normativo. Validez, eficacia e xustiza do Dereito.
TEMA 2. O Dereito como forma de organización social. O control social e o Dereito. Dereito e cambio social. As funcións do Dereito.
TEMA 3. O Dereito e outras ordes normativas. O Dereito e os usos sociais. O Dereito e a moral. Distincións e conexións. Ética pública e ética privada. O Dereito como realización da moralidade: moral legalizada.
TEMA 4. Dereito e forza. Dereito e poder político. Aproximación histórica. Aproximación sistemática. O punto de vista externo. O punto de vista interno: o Dereito como organización do poder. O Estado de Dereito e os seus tipos.

II. A ciencia do Dereito.	TEMA 5. O coñecemento científico sobre o Dereito: a polémica sobre a súa posibilidade. A dogmática xurídica. Ciencia do Dereito, Filosofía do Dereito e Socioloxía do Dereito.
III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o sistema xurídico.	TEMA 6. A norma como proposición prescritiva. Principais dimensións da norma xurídica. Clasificación das normas xurídicas. Principios e regras. TEMA 7. O ordenamento xurídico como sistema. A unidade do ordenamento xurídico. A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomías. A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas. TEMA 8. A produción normativa. O Dereito legal e o Dereito xudicial. Outras normas de produción normativa: especial referencia ás fontes do Dereito da Unión Europea.
IV. Interpretación e aplicación do Dereito.	TEMA 9. Interpretación e aplicación do Dereito. Dereito e linguaxe. Criterios de interpretación. A argumentación xurídica.
V. Conceptos xurídicos fundamentais.	TEMA 10. A relación xurídica. Dereito subxectivo e deber xurídico. Responsabilidade. Ilícito e delito. a sanción e os seus tipos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	23.5	44.6	68.1
Debates	7.8	0	7.8
Sesión maxistral	47.1	94.2	141.3
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	0	3
Outras	4	0	4
Observación sistemática	0.8	0	0.8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise de contidos específicos, resolución de supostos prácticos
Debates	Intervencións, debates e actividades en grupo sobre os diferentes contidos da materia .
Sesión maxistral	Exposición de contidos estruturais e esenciais da materia

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas de carácter periódico destinadas a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento críticos. Para superar a materia será necesario acadar nas probas una nota media de 5 puntos	Ata o 30
Outras	Proba obxectiva dirixida a provocar a lembranza da aprendizaxe previa. Poderá consistir na realización dunha pregunta longa, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test. Para superar a materia será necesario acadar nesta proba un mínimo de 5 puntos.	Ata o 60
Observación sistemática	Avaliación periódica das intervencións e capacidade de exposición, debate, comprensión e razoamento crítico na aula.	Ata o 10

Outros comentarios e segunda convocatoria

1. Parte teórica e parte práctica: para superar a materia de Teoría do Dereito será necesario aprobar tanto a parte teórica como a parte práctica 2. Avaliación de competencias para os/as alumnos/as que non se sometan á avaliación continua: proba obxectiva consistente nun exame final da materia. 3. Segunda oportunidade: A adquisición de competencias na segunda

oportunidade avaliárase a través dunha proba obxectiva consistente nun exame final das competencias non adquiridas previamente.

As datas e días das probas da 1ª oportunidade, 2ª oportunidade e de fin de carreira serán as fixadas pola Xunta de Facultade de Dereito e publicadas no taboleiro oficial de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

- Peces-Barba Martínez, Gregorio , Curso de Teoría del Derecho, Marcial Pons, Madrid
- Pérez Luño, Antonio Enrique y otros,, Teoría del Derecho, Tecnos, 2011
- Bobbio, Norberto, Teoría General del Derecho, Debate, 1995
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, Introducción á teoría do dereito, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Vigo, 2011
- Casanovas, P. y Moreso, J. J., El ámbito de lo jurídico, Crítica , 1994
- Kelsen, Hans, Teoría Pura del Derecho, UNAM, 1978
- Hart, H.L.A., El Concepto de Derecho, Abeledo Perrot,, 1963
- Ross, Alf., Sobre el derecho y la justicia, Eudeba, 1969
- Dworkin, Ronald,, Los derechos en serio, Ariel , 1986
- Prieto Sanchís, Luís y otros, Lecciones de Teoría del Derecho, Mac Graw Hill,, 1997
- De Lucas, Javier y otros, Introducción a la teoría del Derecho, Tirant lo Blanc , 1994
- Atienza, Manuel, El sentido del Derecho, Ariel , 2001
- Alchourrón, C. y Bulygin, E., Análisis lógico y Derecho, CEC, 1991
- Nino, Carlos Santiago,, Introducción al análisis del derecho,, Depalma, 1984
- Garzón Valdés, Ernesto, Derecho, ética y política,, CEC, 1993
- Kennedy, Duncan, Izquierda y derecho. Ensayos de teoría jurídica crítica., Buenos Aires: Siglo XXI., 2013
- Marí, Enrique E. y otros, Materiales para una teoría crítica del derecho., Buenos Aires: Abeledo-Perrot., 1991
- Entelman, Ricardo, Pierre Legendre y otros, El discurso jurídico. Perspectiva psicoanalítica y otros abordajes epistemológicos., Buenos Aires: Hachette., 1982
- Correas, Oscar (ed.), El otro Kelsen,, México:UNAM, 1989
-

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional I				
Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	003G081V01103			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	González-Ares Fernández, José Agustín			
Profesorado	González-Ares Fernández, José Agustín Mosquera Casero, Jose			
Correo-e	ares@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/ares/			
Descrición xeral	O Dereito Constitucional I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia de Dereito Constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: teoría da Constitución; constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do sistema constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder e estrutura, composición e funcionamento dos órganos constitucionais (Coroa, Cortes Xerais, Poder Executivo, Poder Xudicial e Tribunal Constitucional).			

Competencias de titulación	
Código	
A64	CE64 - Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións.
A65	CE65 - Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións	saber	A64
Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais.	saber saber facer	A65
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber facer	A104

Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber saber facer	A105
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber facer Saber estar / ser	A107
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A108
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber	A109
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	saber facer Saber estar / ser	A110
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A111
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	saber saber facer	B1
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	Saber estar / ser	B4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico	saber facer	B5

Contidos

Tema		
1. Introducción: o Dereito Constitucional	As orixes do constitucionalismo.- O concepto de Constitución.- Definición, natureza e contido do Dereito Constitucional.	
2. O constitucionalismo histórico español (I)	Características xerais.- Os textos constitucionais do século XIX.- A Constitución de 1931.- A ditadura de Franco.	
3. O constitucionalismo histórico español (II)	A Lei para a Reforma Política de 1977 e a transición á democracia.- Elaboración e aprobación da Constitución española de 1978.- O texto da Constitución.- Trazos fundamentais do texto constitucional.	
4. Os valores e principios fundamentais da Constitución	O Preámbulo da Constitución e o Título Preliminar.- Os principios ordenadores do réxime constitucional español.- O Estado social e democrático de Dereito.	
5. A Constitución e as fontes do Dereito	A lei na Constitución española.- Leis orgánicas e leis ordinarias.- Os actos con forza de lei.- Outras fontes do Dereito.- O sistema de fontes español e o Dereito comunitario.- A potestade regulamentaria.	
6. A Constitución como norma xurídica	O valor normativo da Constitución.- A Constitución e o ordenamento xurídico.- As leis de reforma da Constitución.- As modificacións informais da Constitución.	
7. A democracia representativa	A representación.- O sistema electoral.- Os institutos de democracia semi-directa.- Os partidos políticos.	
8. Os poderes constitucionais do Estado (I): a Coroa	O papel da Coroa no sistema constitucional español: a Monarquía parlamentaria.- O estatuto persoal do Rei.- As atribucións do Rei.- Réxime sucesorio.- A Regencia.	
9. Os poderes constitucionais do Estado (II): as Cortes Xerais	A autonomía das Cámaras.- O bicameralismo imperfecto: o Congreso dos Deputados e o Senado.- O estatuto xurídico dos parlamentarios.- Estrutura, organización e funcionamento das Cortes.- As funcións das Cortes.- Órganos auxiliares das Cortes Xerais: o Tribunal de Contas e o Defensor do Pobo.	
10. Os poderes constitucionais do Estado (III): o Poder Executivo	O Goberno no sistema constitucional.- Composición, estrutura e funcionamento.- A figura do Presidente do Goberno.- As funcións do Goberno.- A Administración Pública.- O Consello de Estado.	
11. Os poderes constitucionais do Estado (IV): o Poder Xudicial	Principios constitucionais do Poder Xudicial.- A organización xudicial.- O Consello Xeral do Poder Xudicial.- A participación cidadá na Administración de Xustiza.- O Ministerio Fiscal.	
12. Os poderes constitucionais do Estado (V): o Tribunal Constitucional	Os sistemas de control no Dereito comparado.- O Tribunal Constitucional na Constitución.- Natureza, composición e estrutura.- Funcións.- As sentenzas do Tribunal Constitucional.	
13. A organización territorial do Estado (I)	Os principios xerais da organización territorial do Estado.- O Estado autonómico.- As Comunidades Autónomas e a súa organización institucional.- Os Estatutos de Autonomía.- A repartición de competencias entre o Estado e as Comunidades Autónomas.- As relacións entre o Estado e as Comunidades Autónomas.	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	22	40
Traballos tutelados	4	24	28
Sesión maxistral	40	80	120
Presentacións/exposicións	7	17	24
Titoría en grupo	4.5	7	11.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise e resolución de exercicios prácticos relacionados coa temática da materia. Realizaranse de forma autónoma por parte do alumnado.
Traballos tutelados	Actividade autónoma do estudante que, de forma individual ou en grupo, elabora un traballo escrito sobre algún tema da materia que o docente considera que debe ser obxecto dun estudo pormenorizado ou sobre algunha lectura indicada previamente por este. Os estudantes adquirirán pericia na busca de información, na redacción de documentos e na lectura e manexo de bibliografía.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo individualmente ou en grupo.
Titoría en grupo	Reunións que o alumno mantén co profesor da materia para recibir asesoramento sobre o desenvolvemento daquelas actividades que o estudante debe realizar de forma autónoma, e para formular as dúbidas que sobre a materia obxecto de estudo se lle poidan formular no proceso de ensino-aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Mediante as titorías en grupo solucionaranse as dúbidas que o estudo da materia lles poida formular aos estudantes. Os estudantes serán asesorados sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaránselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver estes, indicándolles as directrices que deben seguir, bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, forma de presentación, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos para resolver. Os alumnos deben responder á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	20
Traballos tutelados	Realización en grupo de traballos sobre algúns dos contidos da materia baixo a dirección e tutela do profesor.	10
Presentacións/exposicións	Exposición dos traballos tutelados	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder en función dos coñecementos que teñen sobre a materia. A devandita proba realizarase ao final do cuadrimestre.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de resposta longa.

O alumno deberá elixir entre un sistema de avaliación continua ou a realización dun exame final.

Aqueles alumnos que non se sometan ao sistema de avaliación continua terán unha avaliación final que implicará o desenvolvemento por escrito de dúas preguntas longas que se incluírán no programa e suporán o 80% da avaliación e una pregunta práctica que suporá o 20% da avaliación.

Tanto estes últimos alumnos como os anteriores gozarán de atención personalizada nas titorías individualizadas cando así o desexen.

Na segunda oportunidade (xullo) diferenciaranse as seguintes modalidades:

a) Para os alumnos presenciais: terán que ser avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso. b) Os alumnos non presenciais deberán repetir a avaliación na súa totalidade.

Convocatoria fin de carreira

A avaliación constará de dúas preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. Cada unha das preguntas de resposta longa valerán un 40% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-2015

Bibliografía. Fontes de información

- AGUIAR DE LUQUE, L. (coord.), Estado de las autonomías y justicia constitucional, , Tirant lo Blanch, Valencia, 2005
- ÁLVAREZ CONDE, E., Curso de Derecho Constitucional. Vol. II. Los órganos constitucionales. El Estado autonómico, 6ª ed., Tecnos, Madrid, 2008
- ÁLVAREZ VÉLEZ, M. I. (coord.), Lecciones de Derecho Constitucional, 3ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2012
- BALAGUER CALLEJÓN, F. (coord.), Manual de Derecho Constitucional. Vol. I. Constitución y fuentes del Derecho, Derecho Constitucional, Estado autonómico, 7ª ed., Tecnos, Madrid, 2012
- BLANCO VALDÉS, R. L., Introducción a la Constitución de 1978, 2ª ed., Alianza, Madrid, 2006
- CARRO FERNÁNDEZ-VALMAYOR, J. L. (dir.), Comentarios al Estatuto de Autonomía de la Comunidad Autónoma de Galicia , , MAP, Madrid, 1991
- GONZÁLEZ-ARES, J. A., Introducción al estudio del constitucionalismo español (1808-1975), 4ª ed. (amp. y rev.) , Tórculo, Santiago de Compostela, 2003
- GONZÁLEZ-ARES, J. A. , Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del franquismo, , Andavira Editora, Santiago de Compostela, 2010
- GONZÁLEZ-ARES, J. A., Leyes constitucionales españolas (1808-1978) , 2ª ed., Andavira Editora, Santiago de Compostela, 2010
- GONZÁLEZ-ARES, J. A., La posición singular del Presidente de la Xunta de Galicia en el sistema institucional autonómico, , Dereito. Revista Xurídica de la USC, 2010
- JIMÉNEZ ASENSIO, R. , El constitucionalismo: proceso de formación y fundamentos del Derecho Constitucional , 3ª ed., Marcial Pons, Madrid, 2005
- LÓPEZ GUERRA, L. y otros, Derecho Constitucional. Vol. II. Los poderes del Estado. La organización territorial del Estado, 9ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2013
- MOLAS, I., Derecho Constitucional, 4ª ed., Tecnos, Madrid, 2008
- MUÑOZ MACHADO, S., Derecho público de las Comunidades Autónomas, 2ª ed., Iustel, Madrid, 2007
- PÉREZ ROYO, J., Curso de Derecho Constitucional, 12ª ed., Marcial Pons, Madrid, 2010
- PORTERO MOLINA, J. A., Constitución y jurisprudencia constitucional, 7ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2012
- RODRÍGUEZ-ZAPATA, J., Teoría y práctica del Derecho Constitucional español, 2ª ed., Tecnos, Madrid, 2011
- RUIZ ROBLEDO, A., Compendio de Derecho Constitucional español, 2ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2011
- Revistas, Revista de Derecho Político, Revista de Estudios Políticos, Revista Española de Derecho Constitucional, Teoría y Realidad Constitucional, ,
- Bases de datos: , Aranzadi, Eur-Lex, Iber-Lex, Tirant on line, Calex , ,
- Páxinas web: , www.cepc.es, www.boe.es, www.congreso.es, www.senado.es, www.poderjudicial.es, www.tribunalconstitucional.es, www.defensordelpueblo.es, www.xunta.es, www.aelpa.org , ,
-

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional II/O03G081V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito: Dereito romano/O03G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito romano				
Materia	Dereito: Dereito romano			
Código	O03G081V01104			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Suárez Blázquez, Guillermo			
Profesorado	Rodríguez Ennes, Luis Suárez Blázquez, Guillermo			
Correo-e	gsuarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A32	CE32 - Coñecer o ordenamento xurídico romano, que é a base de todos os ordenamentos xurídicos europeos.
A33	CE33 - Ser capaz de resolver calquera problema xurídico, teórico ou práctico, de Dereito privado.
A103	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CG3- Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo na interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	saber facer	A110
CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	saber saber facer	A111
CB1 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	saber saber facer	A103

CB2- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro do seu *area de estudo.	saber saber facer	A104
CB3- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber saber facer	A105
CB4- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber saber facer	A106
CB5- Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	saber saber facer	A107
CT4- Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad	Saber estar / ser	B4
CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do *ordenamuiemento xurídico	Saber estar / ser	B5
CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	Saber estar / ser	B1
CE32 - Coñecer o ordenamento xurídico romano, que é a base de todos os ordenamentos xurídicos europeos	saber	A32
CE33- Ser capaz de resolver calquera problema xurídico, teórico ou práctico, de Dereito privado.	saber saber facer	A33
CG1- Coñecer a función do dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber saber facer	A108
CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber saber facer	A109

Contidos

Tema		
I. Introducción histórica ao dereito Romano	TEMA 1. Evolución histórica do Dereito romano. 1. Periodificación histórica. 2. Dereito romano arcaico. 3. A República. 4. O principado. 5. O dominado. 6. Justiniano. TEMA 2. Fontes do Dereito romano. 1. O Dereito romano primitivo: a lei das XII táboas. 2. O Dereito na época republicana: ius civile, ius gentium e ius honorarium. 3. O Dereito clásico durante o principado: a xurisprudencia. 4. O Dereito romano postclásico: Dereito vulgar. 5. O Corpus Iuris Civilis de Justiniano.	

TEMA 1. A persoa como suxeito de Dereito. 1. Concepto romano de persoa. 2. Nacemento e extinción da persoa física. 3. Proba do nacemento e da morte. 4. Capacidade xurídica de obrar. 5. Causas modificativas da capacidade de obrar. TEMA 2. Os status da persoa física (1) 1. Status libertatis: libres e escravos. 2. Situación xurídica e social do escravo. 3. Causas da escravitude. 4. Modos de extinción da escravitude. Manumisiones. TEMA 3. Os status da persoa física (2) 1. Status civitatis: Cives romani, latini, peregrini. 2. Adquisición e perda da cidadanía. 3. Status familiae: o Paterfamilias e os sometidos ao seu poder (patria potestas, manus, mancipium). 4. A capitis deminutio. TEMA 4. Introducción ao estudo do proceso romano. 1. Da xustiza privada á administración pública da xustiza. 2. Conceptos previos: proceso e relación procesual, xurisdición, acción e Dereito subxectivo. 3. Distintos tipos de procesos ordinarios civís. 4. A administración da xustiza en Roma. TEMA 5. O procedemento das legis actiones. 1. Nocións xerais. 2. Clases: Legis actio sacramento, Legis actio per iudicis arbitrive postulationem, Legis actio per condictionem, Legis actio per manus iniunctionem, Legis actio per pignoris capionem. 3. Valoración de conxunto. TEMA 6. O procedemento formulario: nocións introductorias. 1. Orixe e características do procedemento formulario. 2. A organización xudicial: maxistrados, a competencia e os demais límites da iurisdictio. Xuíces. 3. Clases de accións. 4. Capacidade e legitimación procesual. 5. A representación procesual. 6. Partes auxiliares e pluralidade de partes. TEMA 7. A fase in iure. 1. Actos preparatorios. Editio actionis, In ius vocatio, Vadimonium. 2. A causae cognitio do maxistrado e o seu contido. 3. Posibles causas de paralización do proceso. 4. Autorización da fórmula. TEMA 8. A fórmula e a litis contestatio. 1. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias. 2. Fórmulas civís e pretorias. 3. A litis contestatio e os seus efectos. TEMA 9. A fase apud iudicem e a execución da sentenza. 1. Desenvolvemento e práctica das probas. 2. A sentenza: orzamentos e requisitos; clases, efectos e remedios contra a sentenza. 3. Execución da sentenza: Actio iudicati, execución patrimonial, privilexios na execución. TEMA 10. Delimitacións conceptuais. 1. As cousas e a súa clasificación. 2. Terminoloxía e tipos de propiedade romana: Dominium, In bonis habere, propiedade peregrina, propiedade provincial. 3. Limitacións legais da propiedade romana. 4. A antítese entre dereitos reais e de obrigación. TEMA 11. Adquisición da propiedade. 1. Clasificación dos modos de adquirir a propiedade. 2. Modos orixinarios: ocupación, adquisición do tesouro, accesión, especificación, confusio e commixtio, adquisición de froitos, adiudicatio, litis aestimatio. 3. Modos derivativos: Mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio e longi temporis praescriptio. A usucapión justiniana. TEMA 12. Protección procesual do propietario. 1. Acción reivindicatoria. 2. Acción publiciana. 3. Protección da propiedade provincial e peregrina. 4. Outros recursos procesuais. TEMA 13. A posesión. 1. Fundamento da protección posesoria. 2. Terminoloxía e evolución histórica. 3. A posesión pretoria e os interdictos posesorios. 4. A posesión civil: adquisición e perda da posesión. 5. Desenvolvemento ulterior da doutrina da posesión: a quasi-possessio. TEMA 14. As servidumes. 1. Orixe e evolución histórica. 2. Principios xerais. 3. Tipos de servidumes. 4. Constitución e extinción. 5. Defensa procesual. TEMA 15. O usufructo. 1. Concepto e orixe histórica. 2. Contido: significado do binomio uti-frui. 3. Responsabilidade do usufrutuário: a caución usufrutuaria. 4. Suxeito e obxecto do usufructo. 5. Constitución e extinción. 6. Defensa procesual. 7. O case-usufructo. 8. O dereito de uso e habitación. 9. Operae servorum.

TEMA 1. A obligatio. 1. Concepto e evolución histórica da obligatio. 2. A prestación: clases e caracteres. 3. Clases de obrigacións. 4. Lugar e tempo do cumprimento das obrigacións: a mora. 5. Obligatio e actio: as chamadas obrigacións naturais. 6. Fontes das obrigacións: época clásica, sistematización postclásica. TEMA 2. Transmisión das obrigacións. 1. Transmisión das obrigacións. 2. Extinción das obrigacións. TEMA 3. Os contratos. 1. Nocións xerais. 2. Distintas clases de contratos. 3. O principio da vinculación exclusiva dos suxeitos contratantes: estipulacións a favor e a cargo de terceiros. TEMA 4. Contratos reais. 1. Mutuo: concepto e elementos. Efectos: usurae, accións, o Senadoconsulto Macedoniano, fœnus nauticum. 2. Comodato: concepto, réxime xurídico. 3. Depósito: depositio ordinario, figuras especiais de depósito. TEMA 5. Contrato formais. 1. Contratos verbais: sponsio e stipulatio. Estrutura da stipulatio. Cancelación: a acceptilatio e a stipulatio aquiliana. 2. Contratos literais. TEMA 6. Contratos consensuales. A compravenda. 1. Orixes. 2. Concepto e elementos: o consentimento, a merx, o Pretium. 3. Obrigacións do comprador e do vendedor. 4. Accións. 5. A evicción. 6. A garantía por vicios ocultos. 7. Pactos engadidos á compravenda. TEMA 7. Contratos consensuales. A sociedade e o mandato. 1. O contrato de sociedade. 2. O contrato de mandato. TEMA 8. Contratos consensuales. O arrendamento. 1. Concepto e clases. 2. Arrendamento de cousa. 3. Arrendamento de obra: a lex Rhodia e as modalidades do seguro de risco. 4. A locatio-conductio e as relacións de traballo. 5. A responsabilidade dos navieros e hostaleiros. TEMA 9. Delitos privados. 1. Delictum e poena: características das accións penais. 2. Delitos de furto: concepto e clases. 3. Delitos de dano: a actio Legis Aquiliae, extensión pretorias. 4. Delitos de lesións: a actio iniuriarum. 5. Delitos varios en Dereito pretorio: accións delictuales in factum, delitos de metus, rescisión de negocios realizados por intimidación, acción de dolo.

IV. Dereito de familia

TEMA 1. A familia. 2. A familia na concepción dos xuristas romanos. 3. Constitución da familia. 4. Filiación, parentela e afinidade. 5. Réxime económico da familia: os peculios. 6. Disolución do vínculo familiar. TEMA 2. Matrimonium. 1. Características do matrimonio romano. 2. Matrimonium cum manu e matrimonium sine manu. 3. O matrimonio clásico

*V. Dereito de sucesións

TEMA 1. Nocións básicas introductorias. TEMA 2. Delación da herdanza. TEMA 3. Adquisición e aceptación da herdanza. TEMA 4. Efectos da adquisición hereditaria. TEMA 5. Sucesión lexítima ab intestato. TEMA 6. Sucesión testamentaria. TEMA 7. Contido do testamento (1): institución do herdeiro. TEMA 8. Contido do testamento (2): legados e fideicomiso. TEMA 9. Sucesión lexítima contra o testamento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	15.7	31.4	47.1
Outros	5	3.4	8.4
Sesión maxistral	31.5	63	94.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Preparación en pequenos grupos dun tema e exposición oral.
Outros	
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso, no seu caso, de medios audiovisuais dirixida aos estudantes coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
--	------------	---------------

Outros comentarios e segunda convocatoria

Ao exame escrito de primeira convocatoria súmanlla as cualificacións de presentacións ou prácticas.

Os estudantes que acrediten non poder asistir a clase terán dereito a unha proba final, que poderá consistir nunha pregunta longa, varias curtas ou nunha proba tipo test, e tamén nalgún caso práctico, tendo o exame unha valoración dun 100%.

Segunda convocatoria e exame fin de carreira: un único exame escrito que dá dereito a acceder ao 100% da nota.

Non se guardarán os resultados alcanzados na avaliación continua nos próximos anos.

As datas para os exames de Sistemas Xurídicos Contemporáneos son as que fixe a Xunta de Facultade para o curso 2014 - 2015

Bibliografía. Fontes de información

Daza Martínez, Jesús, Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano, 3ª Universidad Complutense (Madrid, 1997),

Daza Martínez-Rodríguez Ennes, Instituciones de Derecho privado romano, 3ª (Revisada y ampliada) Universidad Complutense (Madrid, 2001),

Antonio Fernández de Buján, derecho privado romano, 2ª ed. Madrid, 2009. IUSTEL,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía				
Materia	Economía: Principios de economía			
Código	003G081V01201			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Caride Estevez, María José			
Profesorado	Caride Estevez, María José			
Correo-e	mcaride@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	- A materia adecúase ao perfil profesional e académico ao contribuír á formación básica do alumno no campo da Economía, presente en numerosos aspectos no ámbito do Dereito. Polo tanto, debido ao seu carácter básico, proxéctase en múltiples campos profesionais do Dereito, mais non cabe dúbida de que terá máis repercusión naqueles campos máis próximos á Economía tales como avogacía especializada no ámbito mercantil, financeiro ou laboral, rexistradores da propiedade, notarios, funcionarios do Ministerio de Economía e Facenda, etc. - A materia ten 6 créditos ECTS e posúe carácter obrigatorio. Cúrsase en 1º de Dereito, no 1º cuadrimestre. Inicia o alumno nos aspectos económicos, xa teñan estes natureza microeconómica ou macroeconómica. Ten claramente unha relación de complementariedade con outras materias deste Grao, como por exemplo: Contabilidade, Dereito Mercantil, Dereito financeiro e Tributario e Dereito Laboral.			

Competencias de titulación	
Código	
A28	CE28 - Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos.
A29	CE29 - Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber saber facer	A104
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber saber facer	A105
CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber facer Saber estar / ser	A106

CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	saber facer Saber estar / ser	B1
CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	saber saber facer Saber estar / ser	B3
CE28 - Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, saber comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos.		A28
CE29 - Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación.	saber saber facer	A29

Contidos

Tema	
Módulo A: Introducción	1. Os dez principios da economía. 2. Pensar como un economista.
Módulo B: Oferta e demanda I: como funcionan os mercados	3. Oferta e demanda: as forzas do mercado. 4. A elasticidade e as súas aplicacións.
Módulo C: Oferta e demanda II: mercados e benestar	5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia do mercado. 6. Aplicación: Os custes da tributación. 7. Fallos de mercado e a intervención do Estado.
Módulo D: A conduta do consumidor, da empresa e a organización da industria	8. A elección do consumidor. 9. Os custes de produción. 10. A empresa nos mercados competitivos. 11. A empresa nos mercados non competitivos.
Módulo E: Os datos macroeconómicos e a economía a longo prazo	12. Medición da renda dun país: o PIB. 13. Medición do custe da vida: o IPC. 14. A produción e o crecemento económico. 15. O desemprego.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37.5	52.5	90
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	45	55
Probas de tipo test	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a coa introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Metodoloxía que lle permite ao alumnado aprender de forma efectiva a través da realización de actividades de carácter práctico tales como exercicios e supostos mediante o uso do aprendido nas leccións maxistras. Os obxectivos desta técnica son: acadar unha maior competencia dos contidos aprendidos na teoría e ilustrar as súas potenciais aplicacións.

Atención personalizada

Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios

- Titorías individuais:

Estas titorías terán lugar no despacho 5.19 da Facultade de C.C. Empresariais e Turismo. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das titorías farase público ao comezo do ano académico.

- Titorías vía correo electrónico:

O alumno poderá escribir ao correo electrónico: mcaride@uvigo.es para consultar dúbidas urxentes.

- Plataforma de docencia TEMA:

O alumno tamén poderá consultar na plataforma TEMA: <http://faitic.uvigo.es>. Nela están dispoñibles os recursos pedagóxicos da materia e tamén se poden facer chegar as dúbidas que se consideren oportunas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Controis periódicos de resolución de exercicios que se realizarán nos grupos medianos. Realización de comentarios de texto e participación en debates.	40
Sesión maxistral	Exame escrito: haberá un exame parcial liberatorio de contido tanto teórico como práctico da primeira metade da materia na semana 9-10 e un exame final que se realizará na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da segunda parte do programa. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Na 1ª oportunidade a nota final da materia constará de dúas partes. Por un lado, un exame escrito que valerá ata un 60% da nota (6 puntos) e doutra banda, a avaliación continua que pesará ata un 40% na nota final (4 puntos).

Examen escrito (ata 6 puntos): Haberá un exame parcial liberatorio de contido tanto teórico como práctico da primeira metade da materia na semana 9-10 e un exame final que se realizará na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da segunda parte do programa. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final. A nota obterase como a media aritmética das dúas partes da materia ou, en caso de suspender o exame liberatorio, a nota do exame final.

Avaliación continua (ata 4 puntos): o 40% restante da nota obterase mediante avaliación continua coa realización de controis periódicos que consistirán na resolución de exercicios e que se levarán a cabo nas clases prácticas, así como na presentación de comentarios e a participación en debates. Se considerará que o estudante se acolle á avaliación continua cando se presente a algún control periódico. En caso contrario, os alumnos deberán realizar un exame escrito desta parte que consistirá na resolución de problemas ou exercicios na data oficial establecida para o exame final.

Segunda oportunidade:

À Os alumnos que obteñan unha puntuación inferior a 5 puntos na nota global da 1ª oportunidade terán unha segunda oportunidade para superar a materia, na data establecida no calendario de exames. Nesta 2ª oportunidade, o alumno deberá realizar un exame final cando suceda algunha das dúas circunstancias ou ambas: a) Cando no exame escrito realizado na 1ª oportunidade a puntuación sexa inferior a 3 puntos dos 6 máximos posibles. Neste caso o estudante deberá realizar un exame teórico-práctico que ponderará un 60% da nota total. b) Cando na parte de "Resolución de exercicios" da 1ª oportunidade a puntuación sexa inferior a 2 puntos dos 4 máximos posibles. Neste caso o estudante deberá realizar un exame escrito de resolución de exercicios cunha ponderación do 40% na nota total.

Na 2ª oportunidade se conservará a nota da parte da materia que o alumno tivera superada na 1ª oportunidade, xa sexa esta a parte escrita ou a avaliación continua.

À NOTA IMPORTANTE: Tanto na 1ª como na 2ª oportunidade, para superar a materia o estudante deberá obter polo menos 2 puntos (sobre un máximo de 6 puntos) no exame escrito.

Bibliografía. Fontes de información

Bernanke, B. S. e Frank, R. H., Principios de Economía, 3ª edición, 2007, McGraw-Hill

Krugman, P., R. Wells y M. Olney, Fundamentos de Economía, 2007, Editorial Reverté

Mankiw, N. G., Principios de Economía, 6ª edición, 2012, Paraninfo

Polinsky, A. Mitchell, Introducción al Análisis Económico del Derecho, 1985, Ariel Derecho

Samuelson, P. A. e Nordhaus, W. D., Economía, 18ª edición, 2006, McGraw-Hill

Santos Pastor, Sistema Jurídico y Economía. Una introducción al Análisis Económico del Derecho, 1989, TECNOS

Recomendacións

Outros comentarios

-É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

-Con carácter xeral, será necesario o uso de calculadora nas clases da materia e nos exames.

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular a clase (tanto ás clases teóricas como prácticas). Sen dúbida, a asistencia regular ás clases fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa. Así, o alumno poderá aproveitarse dun ritmo de traballo continuo e da exposición de contidos teóricos e prácticos feitos na aula polos seus compañeiros e o profesor.

-É moi recomendable o traballo en grupo. En particular, á hora de realizar os exercicios da materia pode ser frutífero intercambiar ideas sobre as dificultades atopadas; esta estratexia permitirá afondar nos coñecementos da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas				
Materia	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas			
Código	O03G081V01202			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Fernández Rodríguez, María Teresa			
Profesorado	Fernández Rodríguez, María Teresa Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	maytefernandez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Fundamentos da Contabilidade e Finanzas introduce ao alumno de Dereito no ámbito financeiro da empresa, incorporándoo non só no coñecemento da normativa propia da contabilidade asociada ao Dereito mercantil, tanto no ámbito nacional como europeo ou internacional, senón tamén na posibilidade de saber, dende outra perspectiva máis técnica ou económica, como elaborar e interpretar a información financeira publicada polas empresas. Aspectos que serán de grande utilidade para o futuro profesional do Dereito cando se atope con cuestións concernentes á avaliación das empresas mediante as contas contables.			

Competencias de titulación	
Código	
A94	CE94 - Comprender os Estados Financeiros obrigatorios das empresas.
A95	CE95 - Conocimientos básicos de la normativa y la jurisprudencia vinculada al Derecho Penal relacionada con la actividad mercantil y empresarial, así como las consecuencias jurídicas previstas para las distintas conductas delictivas.
A103	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer as manifestacións do dereito mercantil e contable na súa evolución histórica e na súa realidade actual	saber	A109
Ser quen de identificar os problemas xurídicos e económicos que xorden na empresa e saber utilizar os principais instrumentos do dereito contable para a súa resolución.	saber saber facer	A111
Saber manexar fontes xurídicas propias do Dereito contable da empresa.	saber facer	A103
Aplicar os coñecementos contables dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da resolución de problemas de ciclo contable básico.	saber facer	A104

Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (extraídos das contas anuais) da empresa, para emitir xuízos sobre a súa situación económica-financeira que inclúan unha reflexión dos indicadores globais.	saber facer	A105
Transmitir aos seus compañeiros de clase o traballo realizado sobre unha empresa (procura de información, resultados, ideas, problemas e solucións) destacando as principais conclusións dos traballos.	saber facer	A106
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber facer	A107
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos sobre a norma contable empregada, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión para a realización dun ciclo contable.	saber facer Saber estar / ser	B1
Comprender os Estados Financeiros obrigatorios das empresas.	saber saber facer	A94
Coñecementos básicos da normativa e a xurisprudencia vinculada ao dereito Penal relacionada coa actividade mercantil e empresarial, así como as consecuencias xurídicas previstas para as distintas condutas delituosas.	saber saber facer	A95

Contidos

Tema		
Tema 1. Conceptos de contabilidade	1.1. A información contable 1.2. As normas contables 1.3. A ecuación básica da contabilidade 1.4. Introducción aos estados financeiros	
Tema 2. O proceso contable de rexistro	3.1. A conta 3.2. O proceso de rexistro 3.3. O balance de comprobación	
Tema 3. Os axustes das contas.	3.1. O período. 3.2. Os asentos de axuste básicos. 3.3. O balance de comprobación e os estados financeiros básicos. 3.4 Axustes de *periodificación no Plan xeral de Contabilidade.	
Tema 4. Peche do ciclo contable	4.1. Uso da folla de traballo. 4.2. Peche de libros. 4.3. Resumo do ciclo contable. 4.4. O balance de situación. 4.5. O peche de contas no Plan Xeral de Contabilidade.	
Tema 5: Mercaderías e existencias industriais	5.1. Transaccións con mercaderías segundo o inventario permanente. 5.2. Transaccións con mercaderías segundo o inventario periódico. 5.3. Transaccións con existencias industriais.	
Tema 6. Debedores e acredores por operacións comerciais	6.1. Clientes e debedores. 6.2. Provedores e acredores. 6.3. Normas de valoración de dereitos de cobro e obrigacións de pago por operacións comerciais. 6.4. Efectos comerciais.	
Tema 7. Operacións financeiras	7.1. Capitalización simple 7.2. Desconto simple 7.3. Capitalización composta 7.4. Rendos constantes	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	1.2	30.1	31.3
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	4	16	20
Titoría en grupo	2	0	2
Sesión maxistral	28	0	28
Traballos de aula	15.8	47.4	63.2
Probas de tipo test	0	4	4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Estudo de casos/análises de situacións	Estudo e análise económica financeira dunha empresa cotizada a partir das súas contas anuais.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de exercicios similares aos traballos de aula para mellorar a práctica dos diferentes contidos da materia. Corrixiranse na aula.
Titoría en grupo	Ademais das titorías personalizadas, resolveranse as dúbidas xerais que poidan achegan beneficio ao coñecemento do grupo.
Sesión maxistral	Explicación na aula dos contidos teórico-prácticos que puidesen supor dificultade para o alumno.
Traballos de aula	Resolución de exercicios baixo a supervisión do profesor nos que pór en práctica os diferentes contidos da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Clases activas participativas nas que poder detectar o grao de asimilación e interese dos alumnos nos contidos teórico-prácticos da materia. O obxectivo é motivar ao seguimento da materia, descubrir carencias para propor actividades de reforzo e poder corrixir a programación establecida.
Traballos de aula	Clases activas participativas nas que poder detectar o grao de asimilación e interese dos alumnos nos contidos teórico-prácticos da materia. O obxectivo é motivar ao seguimento da materia, descubrir carencias para propor actividades de reforzo e poder corrixir a programación establecida.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Desenvolvemento e exposición dun traballo en grupo sobre a análise económica-financieiro dunha empresa cotizada na Bolsa española. Será obrigatoria a presentación na aula por todos os membros do equipo e valorarase a defensa do traballo ante as cuestións expostas.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de exercicios de forma autónoma que servirán para adquirir as destrezas necesarias na materia. Corrixiranse nos grupos medianos e valorarase a participación activa nas devanditas clases.	10
Probas de tipo test	Cuestións de teoría non eliminatorias de materia porque o seu obxectivo é comprobar periodicamente o nivel de comprensión da materia.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame teórico-práctico sobre o contido da materia. É obrigatorio superar devandito exame con máis dun 5 para que o resto de probas de avaliación continua sexan tidas en conta.	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

As persoas que desexen acollerse o sistema de **evaluación continua**, deben **REALIZAR** e **SUPERAR** o 80% das actividades de avaliación continua (4 test, 4 entregables y 1 traballo) para poder facelo. En caso contrario, o alumno/a perderá o dereito a avaliación continua e terá que presentarse o examen de maio que representará o 100% da calificación da asignatura.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Junta de Facultade para o curso 2014-15.

Por último, recordar que aqueles alumnos que **no desexen acollerse a avaliación** continua ou que no a hayan superado, terán dereito a dous convocatorias de examen final (maio y julio) que consistirá en una proba escrita sobre los coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas prácticas e adaptación a novas situacións.

Bibliografía. Fontes de información

Muñoz Orcera y Máquez Vigil, Contabilidad financiera para futuros juristas, universidad de comillas, 2011

Wanden.Berghe Lozano, J.L., Bañón, C., Beñtrán, E., García, M., Gonzálvez, J., Rodríguez, L., Ruiz M, Contabilidad Financiera, , 2008

Socias Salvá, A., Herranz Bascones, R., Pons Florit, D., Horrach Roselló, P., Jover Arbona, G., Llul, Contabilidad Financiera. El modelo contable básico. Teoría y supuestos, , 2008

Mallo, C. and Pulido, A, Contabilidad Financiera. Un enfoque actual, , 2008

Omeñaca García, J, Contabilidad General, Deusto, 2008

BOE número 160 de 5/7/2007, LEY 16/2007, de 4 de julio, ,

BOE núm 278, de 20 de noviembre de 2007, 'Real Decreto 1514/2007 , ,

, , ,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa**

Materia	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Código	O03G081V01203			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de Franco Paz, Fernando			
Profesorado	de Franco Paz, Fernando Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	ffranco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de formación básica que trata do concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio, así como dos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias de titulación

Código				
A1	CE3 - Comprender e coñecer o conxunto normativo internacional da sustentabilidade composto por convenios e por regulación ou formularios promovidos por organizacións non gobernamentais.			
A2	CE2 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito internacional privado e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.			
A4	CE4 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos propios do Dereito internacional do desenvolvemento sustentable, abordando a súa solución de modo interdisciplinar, así como ser capaz de interpretar e analizar críticamente os aspectos xurídico-técnicos propios da litigación internacional.			
A5	CE5 - Coñecer o concepto e fontes do Dereito Mercantil, así como o réxime xurídico do empresario individual e as sociedades mercantís.			
A6	CE6 - Saber interpretar e aplicar as normas mercantís relativas ao empresario individual e social.			
A8	CE8 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos títulos valores e contratos mercantís.			
A10	CE10 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos signos distintivos e invencións e as normas de defensa da competencia e competencia desleal.			
A11	CE11 - Coñecer os elementos fundamentais do proceso concursal desde o seu inicio até a súa finalización.			
A12	CE12 - Saber interpretar e aplicar as normas mediante as cales a lexislación concursal disciplina os procesos de insolvencia.			
A13	CE13 - Coñecer a regulación nacional e os convenios internacionais máis relevantes relacionados coa materia.			
A14	CE14 - Saber resolver problemas no ámbito do Dereito marítimo a través da análise da xurisprudencia e documentación práctica.			
A15	CE15 - Coñecer as principais normas aplicables ao comercio internacional.			
A18	CE18 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas.			
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			
B2	CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.			
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Capacidade de síntese e análise.	saber facer	B1

Capacidade para aprender.	saber facer	B2
Capacidade de xestión da información.	saber facer	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.	saber facer	B4
Capacidade para organizar e planificar.	saber facer	B5
Coñecer as principais institucións xurídicas de Dereito civil estatal e territorial.	saber	A1
Coñecer a función do Dereito civil como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A2
Coñecer os principios e valores constitucionais.	saber	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.	saber Saber estar / ser	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito civil na súa realidade actual.	saber	A6
Ser quen de argumentar xuridicamente.	saber facer	A8
Ser quen de apprehender sistematicamente o ordenamento xurídico.	saber saber facer	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos de Dereito civil e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas de Dereito civil.	saber saber facer	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	saber facer	A13
Ser quen de comprender e redactar documentos xurídicos.	saber saber facer	A14
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.	saber facer Saber estar / ser	A15
Ser quen de negociar e mediar.	saber facer Saber estar / ser	A18

Contidos

Tema

Tema I: Concepto e caracteres do Dereito civil. Formación histórica. Contido.

Tema II: A codificación e os Dereitos civís forais e autonómicos. Referencia ao Dereito civil de Galicia.

Tema III: A persoa: concepto e clases. Capacidade xurídica e capacidade de obrar. Dereitos da personalidade.

Tema IV: A persoa física: comezo e fin da personalidade. A maior e a menor idade. A emancipación.

Tema V: A incapacitación: causas, requisitos e efectos. A prodigalidade.

Tema VI: Nacionalidade: concepto, adquisición, consolidación, perda e recuperación. Dobre nacionalidade. Veciñanza civil: concepto e réxime xurídico.

Tema VII: Domicilio: concepto e clases. O desaparecido. Ausencia legal. Declaración de falecemento.

Tema VIII: O Rexistro Civil: concepto. Feitos inscribíbles. Organización do Rexistro. Asentos rexistrais. A cualificación. Publicidade do Rexistro.

Tema IX: A persoa xurídica: concepto e clases. Adquisición da personalidade. Capacidade, representación, domicilio e nacionalidade. Extinción. A fundación. A asociación.

Tema X: As cousas: concepto e clasificación. O patrimonio. A función social da propiedade.

Tema XI: O dereito subxectivo: concepto. O exercicio do dereito subxectivo e os seus límites: a boa fe, o abuso do dereito e a doutrina dos propios actos. Límites temporais: a prescrición e a caducidade.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	22.5	57.5
Estudo de casos/análises de situacións	15	27.5	42.5
Probas de resposta curta	1	49	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de casos prácticos interpretando e aplicando a normativa civil existente, tendo como oxetivo unha mellor comprensión de contido da asignatura.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de casos prácticos.	20
Probas de resposta curta	Preguntas que abarcarán todo o contido da materia, e cuxa resposta ha de consistir nunha ou varias palabras, ou nunha ou dúas frases.	80

Outros comentarios e segunda convocatoria

Na segunda edición, o alumno que se acolla á avaliación continua, conservará as calificacións dos casos prácticos que haxa realizado durante o cuatrimestre.

O alumno que non se haxa acoillido á avaliación continua, tanto na primeira como na segunda edición, realizará unha proba de resposta curta, e resolver un caso práctico.Â

Os exames celebraranse segundo o calendario de exames aprobado por la Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

LASARTE, C., Principios de Derecho civil, tomo I , , 2009

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., Sistema de Derecho civil, volumen I, 11ª, 2003

O`CALLAGHAN, X., Compendio de Derecho Civil, tomo I, 4ª, 2002

ALBALADEJO, M., Derecho civil, tomo I, 1ª, 2009

O alumno deberá dispor dunha edición actualizada do Código Civil.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional II				
Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	003G081V01204			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	González-Ares Fernández, José Agustín			
Profesorado	González-Ares Fernández, José Agustín Mosquera Casero, Jose			
Correo-e	ares@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/ares/			
Descrición xeral	O substantivo do Programa da materia Dereito Constitucional II céntrase no estudo da parte dogmática da nosa Constitución, que formula os valores e principios fundamentais nos que se asenta o noso ordenamento constitucional, así como a plasmación pormenorizada da clasificación dos dereitos e liberdades, en canto ao contido esencial do exercicio destes por parte dos titulares de tales dereitos e liberdades, a súa regulación xurídica, así como as garantías que aseguran o seu exercicio adecuado.			

Competencias de titulación	
Código	
A66	CE66 - Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables.
A67	CE67 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables.	saber	A66
Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías.	saber saber facer	A67
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber saber facer	A104
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber facer	A105

Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber facer Saber estar / ser	A107
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber facer	A108
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber	A109
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber facer Saber estar / ser	A110
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A111
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	saber saber facer	B1
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	Saber estar / ser	B4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	saber facer	B5

Contidos

Tema	
1. Dereitos humanos e dereitos fundamentais	Introdución.- As Declaracións de dereitos humanos.- A constitucionalización dos dereitos humanos e fundamentais.- Configuración dos dereitos humanos fundamentais.- Os dereitos fundamentais: clases, eficacia e contido.
2. Os dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Os dereitos e liberdades no constitucionalismo histórico español.- Estrutura e sistemática dos dereitos fundamentais na Constitución de 1978.- A titularidad e o exercicio dos dereitos fundamentais.- Os límites aos dereitos fundamentais.
3. O principio de igualdade	Introdución.- O artigo 14 da Constitución.- A obrigaón dos poderes públicos de facer real e efectiva a igualdade.
4. Dereitos e liberdades de ámbito persoal	O dereito á vida.- O dereito á integridade física e moral.- A liberdade ideolóxica e de pensamento.- O dereito á liberdade persoal.
5. Dereitos e liberdades da esfera privada	O dereito á intimidade persoal e familiar.- O dereito ao honor e á propia imaxe.- A inviolabilidade do domicilio.- A inviolabilidade das comunicacións.- As liberdades de residencia e circulación.
6. Dereitos e liberdades de ámbito público	Introdución.- A liberdade de expresión.- Liberdades de reunión e de manifestación.- Liberdade de asociación.- O dereito a participar en asuntos públicos.- O dereito de petición.
7. Os dereitos e liberdades educativos	O dereito á educación.- A liberdade de ensino.- A autonomía universitaria.
8. Dereitos de ámbito laboral	O dereito ao traballo.- O dereito á liberdade sindical.- O dereito de folga.- O dereito á negociación colectiva laboral.- O dereito a adoptar medidas de conflito colectivo.
9. Dereitos e principios de natureza económica e social	Os dereitos no ámbito económico.- Os dereitos no ámbito cultural.- Os principios rectores da política social e económica.
10. Os deberes constitucionais	Dereito-deber de defender España.- Deberes tributarios.- Outros deberes constitucionais.
11. As garantías dos dereitos fundamentais	Introdución.- O dereito a tutela xudicial efectiva.- As garantías ante a xurisdicción ordinaria.- As garantías ante a xurisdicción constitucional: o recurso de amparo.- As garantías ante a xurisdicción internacional.
12. A restricción ou suspensión dos dereitos fundamentais	Introdución.- A suspensión xeral dos dereitos fundamentais.- A suspensión individual dos dereitos fundamentais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	11	11	22
Traballos tutelados	2	18	20
Sesión maxistral	30	50	80
Presentacións/exposicións	6	12	18
Titoría en grupo	2.5	6	8.5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1.5	0	1.5
--	-----	---	-----

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Traballos tutelados	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Pódese levar a cabo individualmente ou en grupo.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	Titorías en grupo ou individualizadas nas que se confrontarán e orientarán, se é o caso, os traballos personalizados realizados polos alumnos/as, así como a resolución de dúbidas expostas tanto polo traballo teórico como práctico. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver estes, indicándolles as directrices que deben seguir, bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, forma de presentación, etc.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Presentación por escrito de análises de textos e análises críticas de lecturas propostas ao longo do curso.	20
Traballos tutelados	Elaboración de traballos tutelados sobre algúns contidos da materia baixo a dirección e tutela do profesor.	10
Presentacións/exposicións	Exposición dos traballos tutelados	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Desenvolvemento por escrito dunha pregunta do programa.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de resposta longa.

O alumno deberá elixir entre un sistema de avaliación continua ou a realización dun exame final.

Aqueles alumnos que non se sometan ao sistema de avaliación continua terán unha avaliación final que implicará o desenvolvemento por escrito de dúas preguntas longas que se incluírán no programa e suporán o 80% da avaliación e una pregunta práctica que suporá o 20% da avaliación.

Tanto estes últimos alumnos como os anteriores gozarán de atención personalizada nas titorías individualizadas cando así o desexen.

Na segunda convocatoria (xullo) diferenciaranse as seguintes modalidades:

- a) Para os alumnos presenciais: terán que ser avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso. b) Os alumnos non presenciais deberán repetir a avaliación na súa totalidade.

Convocatoria fin de carreira

A avaliación constará de dúas preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. Cada unha das preguntas de resposta longa valerán un 40% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-2015

Bibliografía. Fontes de información

ALEXU, R., Teoría de los derechos fundamentales, 2ª ed., CEPC, Madrid, 2007

ARAGÓN REYES, M. y AGUADO RENEDO, C. (coord.), Derechos fundamentales y su protección. Temas básicos de Derecho Constitucional. Tomo III, , Civitas-Thomson Reuters, Madrid, 2011

BALAGUER CALLEJÓN, F. y otros, Manual de Derecho Constitucional. Vol. II. Derechos y libertades fundamentales, 8ª ed., Tecnos, Madrid, 2013

BASTIDA FREIJEDO, F. y otros, Teoría general de los derechos fundamentales en la Constitución española de 1978, , Tecnos, Madrid, 2004.

DÍEZ-PICAZO GIMÉNEZ, L. M., Sistemas de derechos fundamentales, 4ª ed., Civitas, Madrid, 2013

GONZÁLEZ-ARES, J. A., El Valedor do Pobo. Del Ombudsman sueco al Comisionado parlamentario gallego, , Tirant lo Blanch, Valencia, 2005

GONZÁLEZ-ARES, J. A., Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del franquismo, , Andavira Editora, Santiago de Compostela, 2010

GONZÁLEZ-ARES, J. A., Leyes constitucionales españolas (1808-1978) , 2ª ed., Andavira Editora, Santiago de Compostela, 2010

JIMÉNEZ CAMPO, J., Derechos fundamentales. Concepto y garantías, , Trotta, Madrid, 1999

LÓPEZ GUERRA, L. y otros, Derecho Constitucional. Vol. I. El ordenamiento constitucional. Derechos y deberes de los ciudadanos, 9ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2013

PÉREZ LUÑO, A. E., Los derechos fundamentales, 11ª ed., Tecnos, Madrid, 2013

PISARELLO, G., Los derechos sociales y sus garantías. Elementos para una reconstrucción , , Trotta, Madrid, 2007

TAJADURA TEJADA, J., Los principios rectores de la política social y económica , , Biblioteca Nueva, Madrid, 2004

Revistas, Revista de Derecho Político, Revista de Estudios Políticos, Revista Española de Derecho Constitucional, Teoría y Realidad Constitucional, ,

Bases de datos:, Aranzadi, Eur-Lex, Iber-Lex, Tirant on line, Calex, ,

Páxinas web:, www.cepc.es, www.boe.es, www.congreso.es, www.senado.es, www.poderjudicial.es, www.tribunalconstitucional.es, www.defensordelpueblo.es, www.xunta.es, www.aelpa.org, ,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo I/O03G081V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia do dereito/O03G081V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/O03G081V01103

Dereito: Dereito romano/O03G081V01104

Dereito: Teoría do dereito/O03G081V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia do dereito				
Materia	Historia: Historia do dereito			
Código	O03G081V01205			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Rodríguez Besne, José Ramón			
Profesorado	Rodríguez Besne, José Ramón			
Correo-e	sdefdo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia, de formación básica, permitirá ao alumno entender a evolución do noso ordenamento xurídico, así como obter unha mellor comprensión da realidade xurídica actual. Esta materia ten como obxectivo o estudo da evolución do Dereito español a través das distintas etapas histórico-xurídicas, desde o Dereito *prerromano ata o *Constitucionalismo e a *Codificación.			

Competencias de titulación	
Código	
A52	CE52 - Coñecer a historia do Dereito español no seu conxunto, a través das distintas etapas históricas, especialmente as Fontes e as institucións político-administrativas de cada época e comprender a evolución do noso Dereito ata a actualidade.
A53	CE53 - Ser capaz de manexar, dominar e interpretar as principais fontes do Dereito histórico español.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A108
CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber	A109
CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A111
CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber saber facer	A104
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber saber facer	A105

CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber saber facer	A106
CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidad.	Saber estar / ser	B4
CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	Saber estar / ser	B5
CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	Saber estar / ser	B1
CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	Saber estar / ser	B3
CE52 - Coñecer a historia do Dereito español no seu conxunto, a través das distintas etapas históricas, especialmente as Fontes e as institucións político-administrativas de cada época e comprender a evolución do noso Dereito ata a actualidade.	saber	A52
CE53 - Ser capaz de manexar, dominar e interpretar as principais fontes do Dereito histórico español.	saber saber facer	A53

Contidos

Tema	
Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIÓN PRELIMINARES	Concepto e obxecto da Historia da Dereito Historiografía Xurídica Española. Escola Histórica do Dereito.
Tema 2. O DEREITO PRERROMANO	Os pobos da península antes da romanización: distribución xeográfica e forma de vida. Características do Dereito prerromano. Os vínculos de submisión persoal: Clientela e Devotio Ibérica. A estrutura matriarcal e patriarcal. Sistemas de organización social e política.
Tema 3. O DEREITO NA HISPANIA ROMANA	Proceso de conquista e dominación. Latinidad cidadanía. Concesións particulares e colectivas de cidadanía e latinidad. Ordenación provincial e municipal en Hispania. As Fontes.
Tema 4. O DEREITO NA ESPAÑA VISIGODA.	Os novos habitantes da península e a poboación hispanorromana. Fusión étnica e integración social e relixiosa. Aspectos económicos e fontes de riqueza. Exame particular das Fontes legais visigodas, séculos V ao VII. Institucións político-administrativas.
Tema 5. DEREITO MUSULMÁN	A constitución do Al-Andalus. Fontes do Dereito musulmán. Administración Territorial e local. Organización xudicial.
Tema 6. DEREITO ALTO MEDIEVAL	Reconquista e repoboación. Réxime señorial. Dispersión normativa. Fontes do Dereito na España altomedieval.
Tema 7. DEREITO BAIXO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA (I)	Formación do "Ius Commune". Dereito romano justiniano, canónico e feudal. A nova orde xurídica: a Escola da Glosa. A difusión do Dereito Común.
Tema 8. FORMACIÓN DOS SISTEMAS NORMATIVOS BAIXO MEDIEVAIS DOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS (II)	A Recepción do "Ius Commune" nos reinos hispánicos Fontes Unificación Xurídica baixo a obra lexislativa de Alfonso X, o Sabio. Institucións político administrativas da idade media.
Tema 9. A *MONARQUÍA NA IDADE MODERNA	O absolutismo. Tendencia á unificación xurídica .Decretos de Nova Planta. Reformismo *borbónico.
Tema 10. O PROCESO RECOPIADOR DA IDADE MODERNA	As Recompilacións castelás: o Ordenamento de Montalvo. A Nova Recompilación. A Novísima Recompilación.
Tema 11. O SISTEMA NORMATIVO DO ESTADO LIBERAL	Constitucionalismo e Codificación. Constitucións españolas. As transformacións do sistema xurídico español no século XX.
Tema 12. A CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	A Codificación do Dereito Penal. A Codificación do Dereito Mercantil. A Codificación do Dereito Civil. As Leis de Axuízamento Civil e Criminal.

Planificación docente

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Sesión maxistral	36	36	72
Estudo de casos/análise de situacións	1	9	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	31	33
Traballos e proxectos	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesor para a resolución de dúbidas sobre o contido da materia, así como para orientarlle e asesorarlle en calquera actividade da materia e no proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Entrevistas que o alumno mantén co profesor para a resolución de dúbidas sobre o contido da materia, así como para orientarlle e asesorarlle en calquera actividade da materia e no proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análise de situacións	Probas nas que se presentan situacións ou problemáticas xa dadas ou que poden darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións da situación etc	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre a materia. A resposta debe ser extensa. A proba realizarase ao final do cuadrimestre, na data aprobada pola Xunta de Facultade do Centro. Para aprobar, é necesario obter nesta, a nota mínima dun 3,5 sobre 7. Unha vez obtida poderanse acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías.	70
Traballos e proxectos	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo asignado polo profesor (previa presentación escrita).	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións e nos traballos e proxectos manteranse soamente nas probas da avaliación de xuño/xullo do mesmo curso académico. Os alumnos que non fixesen ningunha das devanditas probas (estudo de casos e/ou traballos e proxectos) durante o curso, por non asistir nunca e non seguir coa avaliación continua terán as seguintes opcións: - a) Nas probas de avaliación de maio xuño/ xullo, poderán realizar xunto co exame de resposta extensa, un estudo de casos, para poder optar ao 90% da nota total. -*b) Poderán suplir a realización da proba correspondente a traballos e proxectos, respondendo oralmente durante un tempo máximo de 20 minutos ás preguntas formuladas polo profesor sobre a materia obxecto dos traballos solicitados na avaliación continua. Deste xeito, poderán optar ao 100% da cualificación final. Esta opción realizarase a continuación do exame final e proba a). Os alumnos que se presenten á convocatoria fin de carreira serán avaliados polo mesmo sistema de cualificación anterior, e aínda que non se lles conserva a nota de avaliación continua, por ser unha convocatoria de seguintes anos académicos, terán a oportunidade de poder realizar xunto ao exame final, a opción a) e/ou *b) antes mencionadas para obter o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Escudero López, J. A, Curso de Historia del Derecho. Fuentes e instituciones político- administrativas, , 4ª, Madrid, 2012
Tomás y Valiente, F, Manual de Historia del Derecho español, 4ª, Madrid, 17ª reimpresión 2009
Santos Coronas, Manual de Historia del Derecho, , Valencia, 1999
Alvarado Planas, J, y otros, Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones, 1ª, Madrid, 2002
Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M., , , Historia del Derecho Español, , Madrid, 1999

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil I. Obrigas e contratos				
Materia	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Código	O03G081V01301			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de Franco Paz, Fernando			
Profesorado	Abundancia Domínguez, José de Franco Paz, Fernando			
Correo-e	ffranco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia obrigatoria do primeiro cuadrimestre do segundo curso, que trata de elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual.			

Competencias de titulación

Código	
A1	CE3 - Comprender e coñecer o conxunto normativo internacional da sustentabilidade composto por convenios e por regulación ou formularios promovidos por organizacións non gobernamentais.
A2	CE2 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito internacional privado e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
A3	CE1 - Coñecer a normativa legal de Dereito internacional privado, nacional, comunitaria e convencional, así como os problemas de aplicación das devanditas normas dado o carácter unitario do ordenamento xurídico.
A4	CE4 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos propios do Dereito internacional do desenvolvemento sustentable, abordando a súa solución de modo interdisciplinar, así como ser capaz de interpretar e analizar críticamente os aspectos xurídico-técnicos propios da litigación internacional.
A6	CE6 - Saber interpretar e aplicar as normas mercantís relativas ao empresario individual e social.
A9	CE9 - Coñecer a protección dos signos distintivos e invencións e as normas que disciplinan a competencia dos empresarios no mercado.
A10	CE10 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos signos distintivos e invencións e as normas de defensa da competencia e competencia desleal.
A11	CE11 - Coñecer os elementos fundamentais do proceso concursal desde o seu inicio até a súa finalización.
A12	CE12 - Saber interpretar e aplicar as normas mediante as cales a lexislación concursal disciplina os procesos de insolvencia.
A13	CE13 - Coñecer a regulación nacional e os convenios internacionais máis relevantes relacionados coa materia.
A14	CE14 - Saber resolver problemas no ámbito do Dereito marítimo a través da análise da xurisprudencia e documentación práctica.
A15	CE15 - Coñecer as principais normas aplicables ao comercio internacional.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B2	CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Capacidade de síntese e análise.	saber facer	B1
Capacidade de síntese e análise.	saber facer	B1
Capacidade de aprendizaxe.	saber	B2

Capacidade de aprender	saber facer	B2
Capacidade de xestión da información.	saber facer	B3
Capacidade de xestión da información	saber facer	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.	saber facer Saber estar / ser	B4
Capacidade para organizar e planificar.	saber facer	B5
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico.	saber	A3
Coñecer as principais institucións xurídicas.	saber	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais en cada época.	saber	A2
Resolver problemas de forma eficaz.	saber facer	
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	saber facer	
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	saber facer	
Traballar de forma cooperativa.	saber facer	
Preocupación pola calidade.	saber facer Saber estar / ser	
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	Saber estar / ser	
Comunicarse de xeito efectivo nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	saber facer Saber estar / ser	
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	saber facer	
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade nos distintos ámbitos normativos.	Saber estar / ser	A4
Ser quen de manexar fontes xurídicas, así como de illar a un lado e de relacionar ao outro os distintos sistemas normativos.	saber facer	A12
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber facer	A11
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual tanto nas estruturas nacionais como internacionais.	saber	A6
Ser quen de utilizar os principios xurídicos para a interpretación dos textos xurídicos históricos, así como a capacitación sobre esas bases de dialéctica xurídica fundamentada nos valores constitucionais.	saber facer	A9
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos, así como de manexar a oratoria xurídica.	saber facer	A14 A15
Ser quen de estruturar con cohesión interna unha visión xurídica de temas que así o requiran, obtendo deste xeito un correcto discurso xurídico.	saber facer Saber estar / ser	A10 A13 A15
Ser quen de contemplar criticamente as fontes histórico-xurídicas.	saber facer	A13

Contidos

Tema

Tema I: O Dereito Civil Patrimonial. A obriga.
 Fontes.
 Tema II: Estructura da relación obrigatoria.
 Clases de obrigas.
 Tema III: A modificación e a transmisión das obrigas. A extinción das obrigas: o artigo 1156 do Código civil. O cumprimento das obrigas.
 Tema IV: O incumprimento das obrigas: causas. A protección do crédito.
 Tema V: O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.
 Tema VI: O precontrato. As condicións xerais da contratación.
 Tema VII: Interpretación e integración do contrato. A eficacia e a ineficacia do contrato.
 Tema VIII: A compraventa no Código civil e nas leis especiais. A permuta. A donación.
 Tema IX: Os arrendamientos urbanos e os rústicos. O contrato de obra. O contrato de servizos.
 Tema X: O mandato. A sociedade. O préstamo. O depósito.
 Tema XI: Os contratos aleatorios. A fianza. A transacción e o arbitraje.
 Tema XII: As obrigas extracontractuais. Os cuasi-contratos e o enriquecemento sin causa. A responsabilidade civil extracontractual.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	25	60
Estudo de casos/análises de situacións	15	0	15
Estudo de casos/análise de situacións	15	10	25
Probas de resposta curta	1.5	48.5	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación dunha situación ou problemática xa dada, ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, da análise dos antecedentes, das condicións, da situación, etc.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análise de situacións	Formulación dunha situación ou problemática xa dada, ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, da análise dos antecedentes, das condicións, da situación, etc.	20
Probas de resposta curta	Respostas consistentes nunha ou varias palabras, ou unha ou dúas frases.	80

Outros comentarios e segunda convocatoria

El alumno que no se acoja a la evaluación continua podrá hacer un examen final en el que se le formularán, en relación con los contenidos de la materia, preguntas de respuesta corta, y tendrá que resolver un supuesto práctico sobre la materia. La calificación de las respuestas cortas supondrá un 80% de la calificación del examen, y la resolución del caso práctico, el 20% restante.

En la segunda edición, el alumno que se acoja a la evaluación continua podrá realizar una prueba de respuesta corta; el

alumno que no se acoja a la evaluación continua será calificado de la misma manera que en el párrafo anterior.

Los exámenes se celebrarán según el calendario aprobado por la Junta de Facultad.

Bibliografía. Fuentes de información

Albaladejo, Derecho de Obligaciones. Tomo II. Vols. I y II, Bosch,

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, Manual de Derecho civil. Obligaciones y Contratos, 2 Vols. , Bercal,

Díez-Picazo y Gullón, Instituciones de Derecho civil. Vol. 1, Tecnos,

O'Callaghan Muñoz, Compendio de Derecho civil. Tomo II, vols. I y II, Edersa,

Lacruz Berdejo, Elementos de Derecho Civil. Tomo II, vols. I, II y III, Bosch,

Lasarte Álvarez, Principios de Derecho civil. Tomo II y III, Trivium,

Recomendaciones**Materias que continúan o temario**

(*)/

Materias que se recomienda tener cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal I				
Materia	Dereito penal I			
Código	O03G081V01302			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Lago Calvo, Francisco José			
Profesorado	García Sobrado, José Manuel Lago Calvo, Francisco José Rodríguez Vázquez, Virgilio			
Correo-e	lagocalvo@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia na que se estudan conceptos xerais do Dereito penal, con especial atención na teoría do delito e na teoría da pena			

Competencias de titulación	
Código	
A87	CE87 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.
A88	CE88 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber facer	A108
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber facer	A109
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber facer	A110
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber facer	A111
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber facer	A104
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber facer	A105

Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para saber facer emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	A107
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, saber facer organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	B1
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	B5
Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.	A87
Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.	A88

Contidos

Tema	
INTRODUCCIÓN	Lección 1. Derecho Penal. Denominación. Derecho penal objetivo. Concepto formal de Derecho Penal. Concepto material de Derecho Penal. Autonomía o accesoriedad del Derecho penal. Parte general y parte especial del Derecho penal. Lección 2. El ius puniendi o potestad punitiva (el denominado Derecho penal subjetivo) Lección 3. Ciencia jurídico penal, ciencias penales y relaciones del Derecho penal con otras ramas del Derecho. Lección 4. Evolución de la ciencia penal y del Derecho penal. Lección 5. Fuentes del Derecho penal. El principio de legalidad penal. La ley penal. Otras fuentes del Derecho penal. Lección 6. Interpretación de la ley penal. Lección 7. Ámbito temporal de la ley penal. Lección 8. Ámbito espacial de la ley penal.
EL DELITO	Lección 9. Concepto de delito. La estructura del concepto de delito: su evolución. Concepto legal de delito en el Derecho español. Lección 10. La acción o conducta como fundamento del delito. Lección 11. Ausencia de acción: causas y supuestos. Las “actuaciones” de las personas jurídicas.
EL DELITO COMISIVO	Lección 12. El tipo de injusto. Clases de delitos (tipos). Lección 13. La antijuridicidad. El bien jurídico. Lección 14. Parte objetiva del tipo de injusto. Elementos objetivos del tipo. Tipos abiertos y elementos especiales de antijuridicidad. Elementos esenciales y accidentales del tipo. Lección 15. Parte objetiva del tipo en delitos de resultado: causalidad e imputación objetiva. Lección 16. Parte subjetiva del tipo. Introducción. Elementos subjetivos (específicos) del tipo o del injusto. El dolo. Lección 17. Exclusión del dolo: el error de tipo. Error de prohibición. Error directo e inverso (de tipo o de prohibición). Error sobre causas de justificación. Error sobre causas de atipicidad penal. Error sobre los tipos abiertos. Lección 18. La imprudencia. El delito imprudente. Lección 19. Principio de responsabilidad subjetiva y combinaciones de dolo e imprudencia (o dolo y dolo). Lección 20. Parte negativa del tipo: causas de atipicidad. Lección 21. Parte negativa del tipo: causas de justificación. Lección 22. Legítima defensa. Lección 23. Estado de necesidad y estado de necesidad defensivo. Lección 24. Caso fortuito. Riesgo permitido. Inexigibilidad jurídica general. Lección 25. El cumplimiento de un deber y el ejercicio legítimo de un derecho, oficio o cargo. La cuestión de la obediencia debida. El consentimiento. Lección 26. La culpabilidad. La imputabilidad. La ley de responsabilidad penal del menor de edad. La “actio libera in causa”. Lección 27. La conciencia de la antijuridicidad. El error de prohibición (remisión). El error sobre las causas de inculpabilidad. La inexigibilidad subjetiva. El miedo insuperable. Distintas clases de emociones, afectos o estados personales y su relevancia. El conflicto.
EL DELITO OMISIVO	Lección 29. La omisión. Clases: tipos de omisión pura y tipos de comisión por omisión. El tipo de omisión pura. El tipo de comisión por omisión. Peculiaridades de los delitos omisivos.

FORMAS DE APARICIÓN DEL DELITO

Lección 30. Las etapas en la realización del delito.
 Lección 31. La codeinlucencia: la autoría. Conceptos de autor. Distinción entre autoría y participación en el sistema de la autoría restrictiva: consecuencias y criterios. Las formas de la autoría. La regulación de la autoría en el Código penal.
 Lección 32. La codeinlucencia: la participación. Las formas de participación en el Código penal.
 Lección 33. Unidad y pluralidad de delitos. El concurso de leyes: reglas. El concurso de delitos. Delito permanente y delito de hábito. Delito continuado.

CIRCUNSTANCIAS MODIFICATIVAS GENÉRICAS

Lección 34. Circunstancias genéricas. Teoría del delito o de la determinación de la pena. Diversos sistemas legislativos. Clasificación sistemática.
 Lección 35. Circunstancias atenuantes. Las eximentes incompletas.

LAS CONSECUENCIAS JURÍDICAS DEL DELITO

Lección 36. El sistema de sanciones en el Derecho penal español. La pena privativa de libertad. Formas sustitutivas de la ejecución de las penas privativas de libertad.
 Lección 38. Penas privativas de derechos. La pena de multa. Disposiciones comunes sobre las penas, sus clases y efectos.
 Lección 39. Aplicación y determinación de las penas.
 Lección 40. Las medidas de seguridad. Las consecuencias accesorias.
 Lección 41. Extinción de la responsabilidad criminal.
 Lección 42. La responsabilidad civil derivada de delitos y faltas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	51	100	151
Resolución de problemas e/ou exercicios	27	41.5	68.5
Probas de tipo test	2	0	2
Outras	3.5	0	3.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas. Adoita empregarse como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de tutorías que serán publicados na web da Facultade de Dereito
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado será atendido nos horarios de tutorías que serán publicados na web da Facultade de Dereito

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Haberá dúas probas de tipo test, cualificadas cada unha delas de 0 a 10 puntos. A nota media de 50 ambas probas constituirá o 50% da cualificación final (o outro 50% corresponde ao exame final) Cada unha delas farase na data establecida polo profesor da materia. Consistirán en preguntas sobre a parte correspondente do temario, indicada polo profesor de materia.	50
Outras	EXAME FINAL: Será unha proba tipo test na que se incluírá a totalidade do temario que terá lugar na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

1. Primeira oportunidade.

a) Ao comezo do curso, a/o alumna/o deberá manifestar a súa vontade de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, o profesor da materia proporcionarlle un documento que a/o alumna/o deberá cubrir e asinar.

b) A/O alumna/o que se acolla ao sistema de avaliación continua, entregando o documento sinalado, Á será avaliada/o consonte aos criterios previamente establecidos (50% probas tipo test e 50% exame final) e non terá dereito a ser avaliada/o nesta oportunidade conforme a un exame final que represente o 100% da cualificación na materia.

c) A/O alumna/o que non cubra e entregue o devandito documento non terá dereito a ser avaliada/o conforme ao sistema de avaliación continua, podendo realizar nesta oportunidade un exame final que Á constitúe o 100% da cualificación na materia. O exame final realizarase na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade a e consistirá nunha proba tipo test única que abranguerá todo o temario da materia.

2. Segunda oportunidade.

Consistirá para todas/os as/os alumnas/as nun exame final coa forma dunha proba tipo test que abranguerá todo o temario da materia e suporá o 100% da cualificación, na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade.

3. Convocatoria de "fin de carreira" .

Para aquelas/es alumnas/os que se matriculen na convocatoria de "fin de carreira", o exame consistirá nunha proba tipo test que abranguerá todo o temario da materia e suporá o 100% da cualificación, na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

- ÁLVAREZ GARCÍA, Javier/GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis (dir.), Comentarios a la reforma penal de 2010, 1.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2010
- BERDUGO GÓMEZ DE LA TORRE, Ignacio, Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal. Tomo I, Introducción al Derecho penal, 1.ª, Madrid, Iustel, 2010
- BUSTOS RAMÍREZ, Juan/HORMAZÁBAL MALARÉE, Hernán, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 1.ª ed. Reimpresión, Madrid, Trotta, 2006
- CEREZO MIR, José, Curso de Derecho penal español. Parte general, Tomo III. Teoría jurídica del delito/2, 1.ª, Madrid, Tecnos, 2001
- CEREZO MIR, José, Curso de Derecho penal español. Parte general, Tomo II. Teoría jurídica del delito/1, 6.ª, Madrid, Tecnos, 1998
- CEREZO MIR, José, Curso de Derecho penal español. Parte general, Tomo I. Introducción, 6.ª, Madrid, Tecnos, 2004
- COBO DEL ROSAL, Manuel/VIVES ANTÓN, Tomás, Derecho penal. Parte general, 5.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 1999
- COBO DEL ROSAL, Manuel/QUINTANAR DÍEZ, Manuel, Instituciones de Derecho penal español, Parte general, 1.ª, Madrid, CESEJ, 2008
- COBO DEL ROSAL, Manuel; PERIS RIERA, Jaime Miguel; QUINTANAR DÍEZ, Manuel; SÁNCHEZ DOMINGO, Mª Belén, Sinopsis de Derecho penal. Parte general libro de estudio, 1.ª, Madrid, Dykinson, S.L., 2011
- CUELLO CONTRERAS, Joaquín, El Derecho penal español. Parte general. Nociones introductorias. Tomo I, 3.ª, Madrid, Dykinson, 2002
- CUELLO CONTRERAS, Joaquín/MAPELLI CAFFARENA, Borja, Curso de Derecho penal. Parte general, 1.ª, Madrid, Tecnos, 2011
- DE VICENTE MARTÍNEZ, Rosario, Vademécum de Derecho penal, 2.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2013
- DEMETRIO CRESPO, Eduardo (coord.), Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal, Tomo II: Teoría del delito, 1.ª, Madrid, Iustel, 2011
- DÍAZ Y GARCÍA CONLLEDO (dir.)/TRAPERO BARREALES/DURÁN SECO/ESCOBAR VÉLEZ, Casos prácticos de Derecho Penal. 1, Introducción y consecuencias jurídicas del delito, 1.ª, León, EOLAS, 2012
- DÍEZ RIPOLLÉS, José Luis, Derecho penal español, Parte General, en esquemas, 3.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2011
- GARCÍA-PABLOS DE MOLINA, Antonio, Introducción al Derecho penal, 5.ª, Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces, 2012
- GIL GIL, Alicia/LACRUZ LÓPEZ, Juan Manuel/MELENDO PARDOS, Mariano/NÚÑEZ FERNÁNDEZ, José, Curso de Derecho penal, Parte General, 1.ª, Madrid, Dykinson, 2011
- GÓMEZ RIVERO, Carmen (dir.)/MARTÍNEZ GONZÁLEZ, Isabel/NÚÑEZ CASTAÑO, Elena, Nociones fundamentales de Derecho penal, Parte general, 2.ª, Madrid, Tecnos, 2010
- GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, Esquemas: Derecho Penal. Parte General, 1.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2010
- GRACIA MARTÍN, Luis (coord.)/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel/ALASTUEY DOBÓN, Carmen, Lecciones de consecuencias jurídicas del delito: el sistema de penas, medidas de seguridad. consecuencias accesorias y responsabilidad civil derivadas del delito, 4.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2012
- JESCHECK, Hans-Heinrich/WEIGEND, Thomas, Tratado de Derecho penal. Parte general. Traducción de la 5.ª edición alemana por OLMEDO CARDENETE, 5.ª, Granada, Comares, 2002
-

LANDECHO VELASCO, Carlos María/MOLINA BLÁZQUEZ, Concepción, Derecho penal español. Parte general, 8.ª, Madrid, Tecnos, 2010

LASCURAÍN SÁNCHEZ, Juan Antonio (coord.), Introducción al Derecho penal, 1.ª, Navarra, Civitas Thomson Reuters, 2011

LUZÓN CUESTA, José María, Compendio de Derecho penal Parte General, 21.ª, Madrid, Dykinson, S.L., 2011

LUZÓN PEÑA, (dir.), DÍAZ Y GARCÍA CONLLEDO, (coord.), DE VICENTE REMESAL, PAREDES CASTAÑÓN. OLAIZOLA, Código Penal, 2.ª, Madrid, Ed. Reus, 2015

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 2.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2012

MAPELLI CAFFARENA, Borja, Las consecuencias jurídicas del delito, 5.ª, Thomson-Civitas, Cizur Menor, 2011

MAQUEDA ABREU, María Luisa/LAURENZO COPELLO, Patricia, El Derecho penal en casos. Parte general. Teoría y práctica, 1.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2011

MARTÍNEZ ESCAMILLA, Margarita/MARTÍN LORENZO, María/VALLE MARISCAL DE GANTE, María, Derecho penal. Introducción. Teoría Jurídica del Delito. Materiales para su docencia y aprendizaje, 1.ª, Madrid, Universidad Complutense de Madrid, 2012

MIR PUIG, Santiago (a cargo de Víctor Gómez Martín), Derecho penal. Parte general, 9.ª, Barcelona, Reppertor, 2011

MUÑOZ CONDE, Francisco/GARCÍA ARÁN, Mercedes, Derecho penal. Parte general, 8.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2010

OBREGÓN GARCÍA, Antonio, Derecho penal. Parte general : elementos básicos de teoría del delito , 1.ª, Madrid, Tecnos D.L., 2012

ORTIZ DE URBINA GIMENO, Íñigo (coord.), Memento Reforma penal: L.O. 5/2010, 1.ª, Madrid, Francis Lefebvre, 2010

ORTS BERENGUER, Enrique/GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, Compendio de Derecho penal. Parte General, 3.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2011

POLAINO NAVARRETE, Miguel, Lecciones de Derecho penal parte general. Tomo I , 1.ª, Madrid, Tecnos, 2013

POLAINO NAVARRETE, Miguel , Lecciones de Derecho penal parte general. Tomo II , 1.ª, Madrid, Tecnos, 2013

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (con colaboración de F. MORALES PRATS), Parte General del Derecho Penal, 4.ª, Pamplona, Aranzadi, 2010

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (dir.), La reforma penal de 2010: análisis y comentarios, 1.ª, Navarra, Aranzadi, Thomson Reuters, 2010

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo et al. (dir.), Esquemas de Teoría jurídica del delito y de la pena, 3.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2010

RODRÍGUEZ RAMOS, Luis, Compendio de Derecho penal, 2.ª, Madrid, Dykinson, 2010

ROXIN, Claus (traducción de la 2ª ed. alemana y notas por Diego-Manuel Luzón Peña, Miguel Díaz y Gar, Derecho penal. Parte general. T.I, Fundamentos. La estructura de la teoría del delito, 1.ª , Madrid, Thomson-Civitas, 2008

SÁNCHEZ-OSTIZ, Pablo/ÍÑIGO CORROZA, María Elena, Delictum 2.0. Materiales para clases prácticas de introducción a la teoría general del delito, 1.ª , Pamplona, Aranzadi, 2013

SÁNCHEZ-OSTIZ GUTIÉRREZ, Pablo, Casos que hicieron doctrina en Derecho penal, 2.ª, Madrid, La Ley, 2011

VARELA CASTRO, Luciano/BARREIRO PRADO, Xosé Xoán, Diccionario xurídico galego, 1.ª , Vigo, Ed. Xerais, Xunta de Galicia, 2011

ZUGALDÍA ESPINAR, José Miguel (dir.)/PÉREZ ALONSO, Esteban Juan (coord.)/et al., Fundamentos de Derecho penal (Parte General), 4.ª, Valencia, Tirant lo Blanch, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

Dereito penal e procesual de menores/O03G080V01908

Dereito penitenciario e penoloxía/O03G080V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

Outros comentarios

A asistencia á clase non é obrigatoria pero, en todo caso, si é recomendable.

Aconséllase levar un estudo constante dende o comezo ata o final do primeiro período do curso académico.

É imprescindible asistir á aula co Código Penal vixente.

É necesario estudar a materia a través de manuais e do Código Penal vixente.

O manual de referencia é o seguinte: LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 2.ª ed., Valencia, Tirant lo Blanch, 2012.

É necesario completar o estudo a través da xurisprudenza. Xa que logo, será preciso o adecuado manexo das Bases de Datos xurídicas (electrónicas).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito internacional público				
Materia	Dereito internacional público			
Código	003G081V01303			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Sánchez Ramos, María Belén			
Profesorado	Sánchez Ramos, María Belén			
Correo-e	bsanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende achegar ao alumno un coñecemento da dimensión xurídica da Sociedade Internacional e da función do Dereito Internacional Público como sistema regulador das relacións na orde internacional. Con esa finalidade, o Programa divídese en tres grandes partes: o ordenamento xurídico internacional; os suxeitos do Dereito Internacional Público e a aplicación do Dereito Internacional Público			

Competencias de titulación	
Código	
A70	CE70 - Coñecer o ordenamento xurídico internacional, identificar os seus problemas de aplicación e saber abordar a súa solución.
A71	CE71 - Ser capaz de interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico-internacional.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B2	CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer o ordenamento xurídico internacional, identificar os seus problemas de aplicación e saber abordar a súa solución.	saber saber facer	A70
Ser capaz de interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico-internacional	saber saber facer	A71
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión	saber saber facer	B1

Uso de linguas estranxeiras	saber saber facer	B2
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	saber saber facer Saber estar / ser	B3
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	saber saber facer Saber estar / ser	B4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico	saber Saber estar / ser	B5
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber saber facer	A105
(*)Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio	saber saber facer	A104
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber saber facer	A106
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber saber facer	A107
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber saber facer	A108
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber saber facer	A109
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber saber facer	A110
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A111

Contidos

Tema

I. O Ordenamento Xurídico-Internacional

Lección 1 .- A Sociedade Internacional e o seu ordenamento xurídico	1. A Sociedade Internacional A) Evolución histórica B) Carácteres básicos 2.O Dereito Internacional como ordenamento xurídico da Sociedade Internacional A) Concepto de Dereito Internacional Público B) Carácteres do Dereito Internacional Público C) Funcións do Dereito Internacional Público
Lección 2.- A formación do Dereito internacional público	1. A creación e o desenvolvemento progresivo do Dereito Internacional Público 2. Os Tratados Internacionais A) O procedemento de celebración dos Tratados B) A aplicación dos Tratados 3. O costume e os principios xerais 4. Os actos unilaterais dos Estados e das Organizacións Internacionais 5. A recepción das normas internacionais nos ordenamentos internos

II. Os suxeitos do Dereito Internacional Público

A) O ESTADO

Lección 3.- O Estado como suxeito primario do Dereito Internacional Público	1. Os elementos constitutivos do Estado 2. O recoñecemento de Estados e o recoñecemento de gobernos 3.As inmunidades do Estado 4.A sucesión de Estados
Lección 4.- O territorio do Estado	1.Concepto e natureza do territorio 2.Modos de adquisición do territorio 3.A delimitación do territorio A) As fronteiras B) Relacións de veciñanza e cooperación transfronteriza 4. As modificacións no exercicio da competencia territorial do Estado

Lección 5.- A competencia territorial do Estado sobre certos espazos marítimos	1.A evolución do Dereito Mar: factores e intereses 2.Os espazos marítimos suxeitos á soberanía dos Estados 3.Os espazos marítimos suxeitos a certas competencias funcionais dos Estados 4.Os espazos marítimos non suxeitos ás competencias dos Estados e certas situacións especiais
Lección 6.- As competencias estatais sobre os espazos supraterrrestres	1.O espazo aéreo 2.Os espazos supraterrrestres non suxeitos ás competencias territoriais dos Estados: O espazo ultraterrrestre
Lección 7.- Outros espazos de interese internacional	1.Os cursos de auga internacionais 2.As canles internacionais 3.Os espazos polares 4.Espazos e recursos naturais: o medio ambiente e a súa protección internacional
Lección 8.-A poboación do Estado	1.A nacionalidade: competencias do Estado sobre os seus súbditos no estranxeiro 2.A condición xurídica do estranxeiro 3.Réximes cualificados de extranxería
Lección 9.- Os órganos do Estado nas Relacións Internacionais	1.Os órganos centrais 2.A representación diplomática 3.As oficinas consulares
B) AS ORGANIZACIONS INTERNACIONAIS	
Lección 10.- Aspectos xerais das Organizacións Internacionais	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Concepto 3.Estrutura e formación da vontade 4.Personalidade xurídica internacional 5.Clases
Lección 11.-A Organización das Nacións Unidas	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Propósitos e principios 3.Os membros 4.A estrutura institucional 5.As principais funcións
C) A PERSONA HUMANA	
Lección 12.- A persoa humana ante o Dereito Internacional Público	1.A subxetividade internacional do individuo 2.A capacidade de actuar do individuo ante órganos internacionais 3.A responsabilidade internacional do individuo 4.A protección dos Dereitos Humanos
III.A APLICACIÓN DO DEREITO INTERNACIONAL PÚBLICO	
Lección 13.-A responsabilidade internacional	1.Codificación e desenvolvemento progresivo do dereito sobre a responsabilidade internacional 2.A responsabilidade internacional por feitos internacionalmente ilícitos 3.A responsabilidade internacional polas consecuencias perxudiciais de actos non prohibidos polo Dereito internacional público
Lección 14.- Os procedementos para asegurar a aplicación das normas internacionais	1.A protección diplomática 2.As medidas de autotutela 3.Os procedementos institucionalizados
Lección 15.- Os procedementos pacíficos de solución das controversias internacionais	1.As controversias internacionais 2.Os procedementos non xurisdiccionais de solución de controversias 3.Os procedementos xurisdiccionais de solución de controversias
Lección 16.-O control do uso da forza	1.A prohibición da ameaza ou do uso da forza 2.A reglamentación dos conflitos armados 3.O Dereito Internacional Humanitario

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	27.3	30	57.3
Sesión maxistral	51.5	90.1	141.6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	23.1	23.1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos de aula dividiranse en diversas actividades nas que o alumno adquire un protagonismo fundamental. Estas actividades centraranse, basicamente, na realización de prácticas e exposición de traballos nas que o alumno debe saber manexar os principais instrumentos xurídicos internacionais.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da asignatura

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Consideramos que xunto coas sesións maxistrais e as clases prácticas e de acción tutorial tamén segue sendo fundamental a tutoría individualiza coa finalidade de atender as dúbidas e orientacións necesarias para cada alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo de aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por outra banda, mediante os casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor. Este traballo de aula valorarase ata un máximo de 2 puntos.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento sobre epígrafes do programa. Esta proba escrita valorarase ata un máximo de 8 puntos. Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continúa, deben ter unha nota mínima nesta proba dun 3,5 para que se some a nota dos traballos na aula. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-2015	80

Outros comentarios e segunda convocatoria

O primeiro día de clase, entregaráselles unha **"ficha de opción de avaliación"**, que deberán entregar ao profesor, no prazo dunha semana, e na que **deben optar entre o sistema de avaliación continua** ou o **sistema de avaliación final**. Se optan pola avaliación continúa, na primeira oportunidade de exame, non poderán acudir á modalidade de avaliación final.

Aqueles alumnos que non se sometan á avaliación continúa, a proba a realizar, **modalidade avaliación final**, constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará el 100% da cualificación.

Os alumnos que, optando polo "sistema de avaliación continúa", non superen a materia na primeira oportunidade, conservaráselles a nota que obtivesen na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño), tendo que realizar exclusivamente a parte teórica do exame que consistirá, do mesmo xeito que na primeira oportunidade, en preguntas de desenvolvemento sobre epígrafes do programa

O exame correspondente á **Convocatoria "Fin de carreira"** desenvolverase igual que o da modalidade avaliación final.

Bibliografía. Fontes de información

Díez de Velasco, M, Instituciones de Derecho Internacional Público, 18ª edic, 2013, Tecnos
Díez de Velasco, M, Las Organizaciones Internacionales, 10ª edic, 2010, Tecnos
Carrillo Salcedo, J.A, El Derecho Internacional en perspectiva histórica, 1991, Tecnos
Pastor Ridruejo, J.A, Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales, 17ª edic, 2013, Tecnos
Mariño Menéndez, Derecho Internacional Público, 2007, Trota
Andrés Sáenz de Santa María, P, Sistema de Derecho Internacional Público, 2012, Civitas
Remiro Brotons y otros, Derecho Internacional. Curso General, 2010, Tirant lo blanch
Sánchez, V.M, Derecho Internacional Público, 2012, Huygens Editorial
Jiménez Piernas, C, Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea, 2011, Tecnos
Sobrinho Heredia, JM, Recopilación de Textos Internacionales y de la Unión Europea, 2012, Netbiblo
Casanovas,O; Rodrigo,A, Compendio de Derecho Internacional Público, 2ª edic., 2013,
Casado Raigon, R, Derecho Internacional. Parte General, 2013, Tecnos

Os alumnos deben acudir a clase cunha Recopilación Textos Internacionais e da Unión Europea

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito comunitario/O03G080V01701

Relacións internacionais, constitución e Unión Europea/O03G080V01904

Outros comentarios

Para a preparación desta materia recoméndase o manual do Prof. Díez de Velasco

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito da Unión Europea				
Materia	Dereito da Unión Europea			
Código	O03G081V01304			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	González-Ares Fernández, José Agustín Sánchez Ramos, María Belén			
Profesorado	González-Ares Fernández, José Agustín Sánchez Ramos, María Belén			
Correo-e	ares@uvigo.es bsanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Competencias de titulación	
Código	
A72	CE72 - Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional.
A73	CE73 - Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B2	CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional	saber saber facer	A72
Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario	saber Saber estar / ser	A73

Capacidade de análise e síntese	saber saber facer	B1
Uso de linguas estranxeiras	saber Saber estar / ser	B2
Capacidade de toma de decisións e traballo en equipo	saber saber facer	B3
Comportamento ético e profesional	saber Saber estar / ser	B4
Capacidade para resolver problemas	saber saber facer	B5
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber saber facer	A104
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber saber facer	A105
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber saber facer	A106
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber saber facer	A107
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber saber facer	A108
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	saber saber facer	A109
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber saber facer	A111
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber saber facer	A110

Contidos

Tema		
Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	1. Antecedentes históricos da UE 2. O proceso de profundización da UE 3. O proceso de ampliación da UE	
Tema 2. Natureza xurídica e caracteres da UE	1. Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional 2. Valores, obxectivos e principios 3. O sistema de competencias	
Tema 3. A Unión Europea e a teoría do poder constituínte	1. A integración europea no marco das formas de Estado 2. O "Dereito orixinario" da UE e o concepto de Constitución	
Tema 4. Fundamento e alcance constitucional da pertencencia á UE	1. Bases constitucionais da pertencencia á Unión Europea 2. A pertencencia á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito 3. A pertencencia á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español	
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	1. Consideracións xerais: principios e medios 2. O Consello Europeo 3. O Consello	
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	1. O Parlamento Europeo 2. A Comisión 3. Outras institucións e órganos	
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	1. O Dereito orixinario 2. O Dereito derivado 3. O proceso de formación do Dereito derivado	
Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	1. As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros 2. Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado 3. Desenvolvemento e execución do Dereito da UE	
Tema 9. Sistema xudicial da UE	1. O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento 2. Sistema de recursos ante o TJUE 3. A cuestión prexudicial: cooperación entre o TJUE e o xuíz nacional	

Tema 10. Dereitos humanos e cidadanía europea	1. O proceso de incorporación dos Dereitos no Dereito da UE 2. A Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea 3. A cidadanía europea
Tema 11. As liberdades fundamentais do mercado interior	1. O proceso de integración económica 2. A libre circulación de mercancías e capitais 3. A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. As políticas da UE	1. As políticas comúns da Unión 2. As políticas compartidas da Unión 3. As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13. Acción Exterior da UE: Política exterior e de seguridade común	1. A personalidade internacional da UE 2. As competencias internacionais da UE 3. A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesal na Unión Europea	1. Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza 2. Control de fronteiras, asilo e inmigración 3. Cooperación xudicial civil e penal 4. Cooperación policial en materia penal

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	19.5	22.5	42
Sesión maxistral	33	62	95
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos do aula centraranse na realización de diversas actividades onde o principal protagonista é o alumno. As actividades consisten basicamente, na resolución de casos prácticos así como a exposición de traballos no aula
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicarse ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada
Traballos de aula	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha 80 proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2014-2015	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo da aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por parte, mediante os traballos ou casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento a área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público.

-A área de Dereito **Internacional impartirá as leccións 1-2; 5-8 e 13**. Estas leccións impartiranse na primeira metade do primeiro cuadrimestre.

-A área de **Dereito Constitucional impartirá o resto do temario**, é dicir, **leccións 3-4; 9-12 e 14**. Estas leccións impartiranse na segunda metade do primeiro cuadrimestre

En canto á **avaliación final**, cada unha das áreas de coñecemento que participan na materia ten un peso proporcional á súa carga docente: Dereito Internacional 50% e Dereito Constitucional 50%. Cada área, á hora de determinar a súa nota, farao seguindo os criterios establecidos na metodoloxía, é dicir, 80% exame final e 20% traballos de aula.

En relación á proba ou exame final escrito, esta proba constará de dous partes, unha por cada Área de coñecemento. Cada parte farase en follas independentes, para que cada profesor poida corrixir o seu parte.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo do 50% en cada parte.

Os **alumnos que seguisen o sistema de avaliación continua e se sometan á segunda oportunidade de exame**, só terán que realizar a parte teórica, que consistirá en preguntas de desenvolvemento, posto que conservarán a cualificación obtida nos traballos na aula.

Os alumnos que non se sometan á avaliación continua, a proba a realizar constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará o 100% da cualificación

Bibliografía. Fontes de información

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, Lecciones de Derecho comunitario europeo, Ariel, 2011

Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, Curso de Derecho de la Unión Europea, Tecnos, 2011

Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), Las Organizaciones Internacionales, Tecnos, 2011

Mangas Martín, A y Liñán Noguerras, D.J, Instituciones y Derecho de la Unión Europea, Tecnos, 2012

Sánchez, Víctor, M (dir), Derecho de la Unión Europea, Huygens, 2010

Sobrino Heredia, J.M , Recopilación de Textos Internacionales y de la Unión Europea, Netbiblo, 2012

Sánchez Ramos, B (dir), La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa, Tirant lo blanch, 2013

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito administrativo I				
Materia	Dereito administrativo I			
Código	O03G081V01401			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Profesorado	Bustillo Bolado, Roberto Orlando Conde Fernández, Francisco García Gago, José Javier			
Correo-e	rbustillo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Los objetivos que persigue la enseñanza de esta asignatura son el examen y análisis del Ordenamiento jurídico-administrativo, así como las distintas modalidades de Administraciones públicas y los instrumentos jurídicos de su actividad (con particular atención a la teoría del acto administrativo y del procedimiento, por una parte, y a los contratos de las Administraciones, por otra).			

Competencias de titulación	
Código	
A34	CE34 - Coñecer de forma sistemática contidos propios da parte xeral do Dereito Administrativo manexando fontes positivas, jurisprudenciais e doctrinais.
A35	CE35 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas.
A103	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B2	CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber	A109
CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A108
CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber facer Saber estar / ser	A110
CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber facer Saber estar / ser	A111

CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo	saber saber facer	A103
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber facer Saber estar / ser	A105
CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber facer	A106
CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	saber facer Saber estar / ser	B5
CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	Saber estar / ser	B1
CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	Saber estar / ser	B2
CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	Saber estar / ser	B3
CE34 - Coñecer de forma sistemática contidos propios da parte xeral do Dereito Administrativo manexando fontes positivas, jurisprudenciais e doctrinais.	saber saber facer	A34
CE35 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde da posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas.	saber saber facer	A35

Contidos

Tema

(*)Tema1: O Dereito Administrativo e a Administración pública: concepto e caracteres.
 Tema 2: As fontes do Dereito Administrativo.
 Especial referencia ao Regulamento
 Tema 3: A organización administrativa
 Tema 4: As Administracións públicas e o cidadán
 Tema 5: Actividade administrativa: procedemento e actos
 Tema 6: A contratación das Administracións públicas
 Tema 7: O control de legalidade, en vía administrativa, da actuación da Administración Pública

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	40	80	120
Presentacións/exposicións	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	40	60
Probas de resposta curta	1	13	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia a impartir
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. En todo caso nas sesións valorarase e esixirá a participación activa do alumno (respondendo a preguntas ou problemas expostos polo profesor, etc.)
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo

Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentario por parte dos alumnos de sentenzas e resolución de casos prácticos inventados ou reais. (trabállase nos grupos medianos, e a finalidade é PROFUNDAR nos coñecementos adquiridos tras as clases maxistrais). Ao estar a clase dividida en varios grupos e poder corresponder nos horario días diferentes, no caso de que unha semana unha clase non poida impartirse por resultar día non lectivo, os alumnos dos grupos que si teñan clase axudarán aos seus compañeiros que non a tiveron a recuperar as actividades adquiridas durante a mesma. Desda forma foméntase a colaboración e o traballo en equipo, e evítase que os grupos avancen *descompensados.
---	--

Atención personalizada

	Descrición
Actividades introdutorias	Atenderase aos alumnos en horario de titorías e ao termo de cada sesión en aula.
Sesión maxistral	Atenderase aos alumnos en horario de titorías e ao termo de cada sesión en aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase aos alumnos en horario de titorías e ao termo de cada sesión en aula.
Presentacións/exposicións	Atenderase aos alumnos en horario de titorías e ao termo de cada sesión en aula.
Probas de resposta curta	Atenderase aos alumnos en horario de titorías e ao termo de cada sesión en aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valórase a participación activa do estudante, é dicir, a asistencia acompañada de participación de calidade. A mera asistencia pasiva non se valora en absoluto.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase a participación activa do estudante, é dicir, a asistencia acompañada de participación de calidade. A mera asistencia pasiva non se valora en absoluto.	10
Presentacións/exposicións	Valórase a participación activa do estudante, é dicir, a asistencia acompañada de participación de calidade. A mera asistencia pasiva non se valora en absoluto.	10
Probas de resposta curta	Varias preguntas curtas (teóricas e/ou prácticas) a resolver nun espazo limitado e cun tempo limitado. O estudante en todo caso poderá contar co apoio de textos legais en soporte físico, non electrónico.	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

Se algún alumno, polas razóns que for (que non é necesario xustificar) non pode vir con regularidade a clase e participar na avaliación continua, pode ANTES DE QUE TERMINE O MES DE SETEMBRO, solicitar por escrito que a súa cualificación final derive nun 100% do exame.Â

A avaliación continua supón en total un 40% da nota. A división 20% + 10% + 10% que figura no cadro superior é meramente *orientativa, pois o resultado final será a valoración conxunta da participación activa do alumno nas distintas actividades.

Os exames realizaranse na Facultade de Dereito nasÂ datas e horas previstas no calendario oficial aprobado pola Facultade e publicado (xunto coas aulas correspondentes) no taboleiro de anuncios da Facultade e na súa web institucional: <http://dereito.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Parada Vázquez, R., Derecho Administrativo I, últimas ediciones, Marcial Pons

Martín Rebollo, L., Leyes Administrativas, Última edición, Aranzadi

García de Enterría/Fernández Rodríguez, Curso de Derecho Administrativo. I, Últimas ediciones, Civitas

Para seguir as clases resulta IMPRESCINDIBLE acudir *provistos de textos legais (os recomendados da Editorial *Aranzadi ou outros), pois serán unha constante ferramenta de traballo.

É recomendable complementar o estudo con manuais.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo II/O03G080V01501

Outros comentarios

Recoméndase levar a materia ""ao día"" e dedicar ao estudo en casa ou na Biblioteca polo menos tanto tempo semanal como horas téñanse de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal II				
Materia	Dereito penal II			
Código	O03G081V01402			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Sobrado, José Manuel			
Profesorado	García Sobrado, José Manuel Lago Calvo, Francisco José			
Correo-e	jsobrado@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A89	CE89 - Coñecer as distintas figuras delituosas (delitos e faltas) contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, jurisprudencial e doctrinal.
A90	CE 90 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A107	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber	A104
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber	A105
CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber facer	A107
CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A108
CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	saber	A109
CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	saber	A110

CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber	A111
CE89 - Coñecer as distintas figuras delituosas (delitos e faltas) contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, jurisprudencial e doctrinal.	saber	A89
CE 90 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	saber	A90
CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	saber facer Saber estar / ser	B5
CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	saber facer Saber estar / ser	B1

Contidos

Tema

Lección 1. Delitos contra a vida humana independente.	I. Homicidio e as súas formas. 1. Homicidio. 2. Asasinato. 3. Inducción e auxilio ao suicidio. Homicidio-suicidio. A eutanasia.
Lección 2. Delitos contra a vida humana dependente ou en formación.	I. Aborto. II. Lesións ao feto. III. Delitos relativos á manipulación xenética.
Lección 3. Delitos contra a saúde e a integridade persoal.	I. Lesións.
Lección 4. Delitos contra a liberdade.	I. Detencións ilegais e secuestros. II. Ameazas. III. Coaccións
Lección 5. Delitos contra a integridade moral e trata de seres humanos	I. Das torturas e outros delitos contra a integridade moral. II. Da trata de seres humanos.
Lección 6. Delitos contra a liberdade e indemnidade sexuais	I. Agresións sexuais. II. Abusos sexuais. III. Abusos e agresións sexuais a menores de trece anos. IV. Acoso sexual. V. Delitos de exhibicionismo e provocación sexual. VI. Delitos relativos á prostitución e a corrupción de menores. VII. Disposicións comúns.
Lección 7. Omisión do deber de socorro.	I. Omisión do deber de socorro.
Lección 8. Delitos contra a intimidade, o dereito á propia imaxe e a inviolabilidade do domicilio.	I. Descubrimento e revelación de segredos. II. Allanamiento de morada, domicilio de persoas xurídicas e establecementos abertos ao público.
Lección 9. Delitos contra o honor.	I. Calumnia. II. Inxuria. III. Disposicións xerais.
Lección 10. Delitos contra as relacións familiares.	I. Matrimonios ilegais. II. Suposición de parto e alteración da paternidade, estado ou condición do menor. III. Delitos contra os dereitos e deberes familiares. 1. Quebrantamento dos debres de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio. 2. Sustracción de menores. 3. Abandono de familia, menores ou incapaces.
Lección 11. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica.	I. Furtos. II. Robos. III. Extorsión. IV. Robo e furto de uso de vehículos. V. Usurpación. VI. Disposicións comúns.
Lección 12. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica (continuación)	I. Defraudacións. 1. Estafas. 2. Apropiación indebida. II. Danos. III. Receptación e branqueo de capitais.
Lección 13. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros.	I. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros
Lección 14. Delitos relativos á ordenación do territorio e o urbanismo, á protección do patrimonio histórico e ao medio ambiente.	I. Delitos sobre a ordenación do territorio e o urbanismo. II. Delitos sobre o patrimonio histórico. III. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente. IV. Delitos relativos á protección da flora, fauna e animais domésticos. V. Disposicións comúns.
Lección 15. Delitos contra a seguridade colectiva.	I. Delitos contra a saúde pública. II. Delitos contra a seguridade vial.
Lección 16. Falsedades.	I. Falsificación de moeda e efectos timbrados. II. Falsedades documentais. 1. Falsificación de documentos públicos, oficiais e mercantís e dos despachos transmitidos polos servizos de telecomunicación. 2. Falsificación de documentos privados. 3. Falsificación de certificados. 4. Falsificación de tarxetas de crédito e débito e cheques de viaxe. III. Disposición xeral. IV. Usurpación do estado civil. V. Usurpación de funcións públicas e intrusismo.
Lección 17. Delitos contra a Administración Pública.	I. Prevaricación dos funcionarios públicos e outros comportamentos inxustos. II. Cohecho. III. Tráfico de influencias. IV. Malversación. V. Outros delitos contra a Administración pública.

Lección 18. Delitos contra a Administración de Xusticia.

I. Prevaricación. II. Omisión dos deberes de impedir delitos ou de promover a súa persecución. III. Encubrimiento. IV. Realización arbitraria do propio dereito. V. Acusación e denuncia falsas e simulación de delitos. VI. Falso testimonio. VII. Obstrucción á xusticia e deslealtade profesional. VIII. Quebrantamento de condena. IX. Delitos contra a Administración de Xusticia da Corte Penal Internacional.

Lección 19. Delitos contra a orde pública.

I. Atentados contra a autoridade, os seus axentes e os funcionarios públicos, resistencia e desobediencia. II. Desordes públicas. III. Tenencia, tráfico e depósito de armas, municións ou explosivos. IV. Organizacións e grupos criminais. V. Organizacións e grupos terroristas e delitos de terrorismo. 1. Organizacións e grupos terroristas. 2. Delitos de terrorismo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	19.5	40	59.5
Sesión maxistral	33	52	85
Probas de tipo test	2	0	2
Outras	3.5	0	3.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas adoita empregarse como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Atenderase no horario habitual de titorías polos profesores da materia publicado no centro
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase no horario habitual de titorías polos profesores da materia publicado no centro

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Haberá dúas probas de tipo test cualificadas cada unha de elas de 0 a 10 puntos. A nota media de ambas probas constituirá o 50% da cualificación final (o outro 50% corresponde o exame final). Cada unha de elas farase na data establecida polo profesor da materia. Consistirán en preguntas sobre a parte correspondente do temario, indicada polo coordinador da materia.	50
Outras	EXAME FINAL: Será unha proba tipo test na que se incluírá a totalidade do temario	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

1. PRIMEIRA OPORTUNIDADE (MAIO 2015)

- a) Ao comenzo do curso o/a alumno/a deberá manifestar a súa vontade de acollerse o sistema de avaliación contínua. A tal fin, o coordinador da materia proporcionaralle un documento que o/a alumno/a deberá cubrir e asinar.
- b) O/a Alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación contínua, entregando o documento sinalado, será avaliado consonte a os criterios previamente establecidos (50% probas tipo test e 50% exame final) e non terá dereito a ser avaliado nesta oportunidade conforme a un exame final que represente o 100% da cualificación na materia,
- c) O/a alumno/a que non entregue o devandito documento non terá dereito a ser avaliado conforme o sistema de avaliación contínua, podendo realizar nesta oportunidade un exame final quee constitue o 100% de cualificación na materia.

2. SEGUNDA OPORTUNIDADE (xullo 2015)

Consistirá para todos/as os/as alumnos/as nun exame final que suporá o 100% da cualificación da materia.

3. CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA

Para aqueles alumnos que se matriculen na convocatoria de fin de carreira, o exame final consistirá nunha proba tipo test que abranguerá todo o temario da materia e suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Â MUÑOZ CONDE, Francisco, Derecho penal, parte especial, 19ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2013

SILVA SÁNCHEZ, Jesús María (dir)/RAGUÉS I VALLÉS (coord.), Lecciones de Derecho penal: Parte Especial, 3ª ed., Atelier, Barcelona, 2011

VIVES ANTÓN, Tomás/ ORTS BERENGUER, Enrique/CARBONELL MATEU, Juan Carlos/GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis, Derechopenal. Parte Especial, 3ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2010

ORTS BERENGUER, Enrique (ed.), Derecho penal. Parte Especial, 2ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2008

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis/MATALLÍN EVANGELIO, Ángela/ORTS BERENGUER, Enrique/ROIG TORRES, Margarita, Esquemas de Derecho Penal. Parte Especial. Tomo VII, 2ª ed., Tirant lo Blanch, Valencia, 2010

QUERALT JIMÉNEZ, Joan Josep, Derecho Penal Español, Parte Especial, 6ª ed., Atelier, Barcelona, 2010

BOIX REIG, Javier (Dir.), Derecho penal, parte especial. Vol.I. La protección penal de los intereses jurídicos

personales. (Adaptado a las reformas de 2010 del Código penal), Iustel, Madrid, 2010

BOIX REIG, Javier (Dir.), Derecho penal, parte especial. Vol.II. Delitos contra las relaciones familiares, contra el patrimonio y el orden socioeconómico, Iustel, Madrid, 2012

BOIX REIG, Javier (Dir.), Derecho penal, parte especial. Vol.III, Iustel, Madrid, 2012

GÓMEZ RIVERO, María del Carmen (Coord.), Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte especial, Tecnos, Madrid, 2010

SERRANO GÓMEZ, Alfonso/SERRANO MAILLO, Alfonso, Curso de Derecho Penal. Parte especial, Dykinson, Madrid, 2012

LAMARCA PÉREZ, Carmen, Derecho penal: parte especial, 6ª. ed., Colex, Madrid, 2011

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.)/MORALES PRATS, Fermín (coord.), Comentarios a la Parte Especial del Derecho Penal, 9ª ed., Aranzadi, Pamplona, 2011

ARROYO ZAPATERO, Luis, Comentarios al Código Penal, Iustel, Madrid, 2007

CARDONA TORRES, Juan, Derecho penal, parte especial, adaptado a la reforma de la Ley Orgánica 5/2010, de 22 de junio, Bosch, Barcelona, 2010

COBO DEL ROSAL, Manuel (coord.), Derecho Penal Español: Parte Especial, 2ª ed., Dykinson, Madrid, 2005

TERRADILLOS BASOCO (coord.), Derecho penal, parte especial, Iustel, Madrid, 2011

GARCÍA VALDÉS, Carlos/MESTRE DELGADO, Esteban/FIGUEROA NAVARRO, Carmen, Lecciones de Derecho penal, partespecial: (adaptadas a la docencia del plan Bolonia), Edisofer, Madrid, 2011

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito penal I/O03G081V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Sistema xudicial español e proceso civil				
Materia	Sistema xudicial español e proceso civil			
Código	O03G081V01403			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Iglesias Canle, Ines Celia			
Profesorado	Iglesias Canle, Ines Celia Martínez García, Mirian			
Correo-e	ines@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil estruturase en dúas partes. Na primeira parte, a la que se dedicará 1/3 de la carga lectiva, se estudia, básicamente, el concepto y garantías de la jurisdicción, la organización de los órganos jurisdiccionales, el personal de los órganos jurisdiccionales y el colaborador, así como los principios rectores del proceso. La segunda parte, que ocupará los 2/3 de la carga lectiva, se dedica al estudio del proceso civil: sujetos y objeto del proceso; desarrollo del proceso en sus distintas modalidades; la prueba en el proceso civil; las medidas cautelares; los recursos y la ejecución forzosa.			

Competencias de titulación	
Código	
A54	CE54 - Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da U.E., a organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza, así como as institucións básicas do proceso civil e as súas modalidades procedimentais.
A55	CE55 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter civil e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual civil.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A109	CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A110	CG3 - Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
(*)	saber saber facer	A108
(*)	saber saber facer	A109

(*)	saber saber facer	A110
(*)	saber saber facer	A111
(*)	saber saber facer	A104
(*)	saber	A105
(*)	saber saber facer	A106
(*)	Saber estar / ser	B4
(*)	Saber estar / ser	B5
(*)	Saber estar / ser	B1
(*)	Saber estar / ser	B3
(*)	saber saber facer	A54
(*)	saber saber facer	A55

Contidos

Tema

I.- XURISDICIÓN: CONCEPTO E GARANTÍAS CONSTITUCIONAIS. ORGANIZACIÓN DA XURISDICIÓN ESPAÑOLA.	Tema 1.-A Xurisdición como "función" e como "poder" do Estado: 1.- O conflito e os seus medios de solución. 2.- Funcións específicas da Xurisdición.- 3.- O Poder Xudicial e os outros Poderes do Estado. Tema 2.- Garantías da Xurisdición: 1.- A independencia do Poder Xudicial. 2.- A exclusividade da Xurisdición. 3.- O principio de unidade xurisdiccional. 4.- A responsabilidade do Estado polo funcionamento da Xustiza. Tema 3.- Organización da Xurisdición ordinaria. Tribunais especiais constitucionalizados: 1.- Ordes xurisdicionais. 2.- Os órganos xurisdicionais ordinarios e as súas competencias. 3.- O Tribunal Constitucional. 4.- A Xurisdición militar. 5.- O Tribunal del Contas. 6.- Tribunais supranacionais.
II.- PERSOAL DOS XULGADOS E TRIBUNAIS	Tema 4.- Personal xurisdiccional: 1.- Clases e categorías. 3.- Estatuto dos xuíces e maxistrados. 3.- Órganos de goberno do Poder Xudicial. Tema 5.- A oficina xudicial: 1.- A oficina xudicial. 2.- Os Secretarios Xudiciais. 3.- Corpo de funcionarios da administración de xusticia. 4.- Outros profesionais que cooperan coa Administración de Xustiza.- 5. A Policía Xudicial. Tema 6.- Persoal colaborador: 1.- O Ministerio Fiscal. 2.- Avogados e Procuradores
III.- A PERSOA ANTE A ADMINISTRACIÓN DE XUSTIZA. DEREITOS BÁSICOS.	Tema .7.- A persoa ante a Administración de Xusticia: 1.- Dereito á tutela xudicial efectiva. 2.- Dereito a un proceso con todas as garantías. 3.- Dereito á asistencia xurídica gratuita.
IV.- O PROCESO E OS SEUS PRINCIPIOS RECTORES.	Tema 8.- Concepto e principios informadores do proceso. Os presupostos procesuais: 1.- Concepto, natureza, contido e función do proceso. 2.- Os principios informadores do proceso o do procedemento. 3.- Os presupostos procesuais: relativos ao órgano xudicial, relativos ás partes e relativos ao obxecto do proceso. 4.- Estrutura básica do proceso. 5.- Efectos do proceso. Tema 9.- Os actos procesuais. Actos de comunicación e auxilio xudicial: 1.- Os actos procesuais: concepto e clases; lugar, tempo e forma dos actos procesuais 2.- Actos de comunicación. 3.- Actos de auxilio xudicial

V. O PROCESO CIVIL: CONCEPTOS XERAIS E PRESUPOSTOS PROCESUAIS.

Tema 10.- O proceso civil y o Dereito procesal civil: 1.- Concepto, función e natureza do proceso civil. 2.- Fontes. 3.- Principios e estrutura básica do proceso civil.
Tema 11.- Suxeitos do proceso civil (I). Órgano xurisdiccional: 1.- Orde xurisdiccional civil: órganos xurisdiccionais e competencia. 2.- A competencia obxectiva, funcional e territorial. 5.- Tratamento procesal da competencia.
Tema 12.- Suxeitos (II). As partes: 1.- Capacidade para ser parte. 2.- Capacidade procesal 3.- Lexitimación. 4.- Postulación. 6. Pluralidade de partes: litisconsorcio e intervención procesal.
Tema 13.- O obxecto do proceso: 1.- Elementos que identifican o obxecto do proceso. 3.- Pluralidade de obxectos: Acumulación de acción e de procesos.

VI. DESENROLO DO PROCESO CIVIL

Tema 14.- Actos previos ao proceso civil. A demanda: 1.- Actos previos ao proceso civil. 2.- A demanda e o seu contido. 3.- Documentos que deben presentarse coa demanda. 4.- Efectos da interposición da demanda.
Tema 15.- Posicións do demandado fronte á demanda: 1.- Contestación á demanda. Excepcións. 2.- A reconvencción. 3.- A ausencia do demandado no proceso: a rebeldía. Características e efectos.
Tema 16.- A audiencia previa ao xuízo: 1.- A audiencia previa. 2.- Proposición e admisión da proba. Sinalización do xuízo. 3.- Feitos novos ou de nova noticia. O escrito de ampliación.
Tema 17.- A proba. 1.- Concepto. 2.- Fontes e medios de proba. 3.- Obxecto da proba. 4.- Carga da proba. 5.- Illicitude da proba. 6.- A valoración da proba. 7.- Procedemento probatorio.
Tema 18.- Os medios de proba: 1.- A proba documental. 2.- Reprodución da palabra, o son e a imaxe. 3.- O interrogatorio das partes. 4.- A proba de testemuñas. 5.- A proba de informes. 6.- Dictamen de peritos. 7.- A proba de recoñecemento xudicial. 8.- As presuncións: concepto e clases.
Tema 19.- O xuízo ou vista. A sentenza. A cousa xulgada. 1.- Desenrolo do xuízo ou vista. 2.- Conclusións e informes. 3. Dilixencias finais. 4. A sentenza. 5.- A cousa xulgada formal e material. 6.- Rescisión de sentencias firmes. O proceso de revisión. A "audiencia ao rebelde".
Tema 20.- Terminación anticipada do proceso. 1.- Renuncia. 2.- Allanamento. 3.- Desistimento. 4.- Transacción. 5.- Satisfacción extraprocesal. 6.- Caducidade na instancia. 7.- Sobresemento
Tema 21.-As costas procesuais. 1.- As costas procesuais: criterio da LEC respecto ao pago das costas. 2.- Excepcións e limitacións á condena de costas. 3. A tasación de costas. 4.- A tasa xudicial.

VII. OS RECURSOS

Tema 22.- Recursos. Os recursos contra resolucións interlocutorias. O recurso de apelación: 1.- Concepto e fundamento dos recursos. 2.- Clases. 3.- Presupostos. 4.- Recursos contra resolucións interlocutorias. 5.- Recurso de apelación. 6.- A execución provisional.
Tema 23.- O recurso extraordinario por infracción procesal. Recurso de casación: 1.- Recurso extraordinario por infracción procesal. 2.-O recurso en interés de lei. 3.- O recurso de casación

VIII. AS MEDIDAS CAUTELARES

Tema 24.- As medidas cautelares: 1.- Concepto e características. 2.- Competencia. 3.- Presupostos. 4.- Medidas cautelares específicas. 5.- Procedemento de adopción e oposición. 6.- Caución substitutoria. 7.- Modificación e alzamento

IX. A EXECUCIÓN FORZOSA

Tema 25.- O proceso de execución: 1.- Títulos eecutivos: concepto e clases. 2.- Recoñecemento de títulos estranxeiros. 3.- Partes na execución. 4.- Tribunal competente. 5.- A demanda executiva e documentos que deben acompañala. O despacho de execución. 6.- Oposición na execución.
Tema 26.- Tipos de execución: 1.- Execución dineraria. Requirimento de pago. 2.- O embargo. 3.- Localización dos bens do executado. 4.- A tercería de dominio. 5.- Realización dos bens embargados: o procedemento de apremio. 6.- Particularidades da execución de bens hipotecados o pignorados. 7.- A execución non dineraria.

X. TIPOLOXÍA DE PROCESOS DECLARATIVOS ORDINARIOS

Tema 27.- Procesos declarativos ordinarios.
1.- Xuízo ordinario. 2.- Xuízo verbal.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	40	85	125
Estudos/actividades previos	0	30	30
Estudo de casos/análises de situacións	36	24.2	60.2
Titoría en grupo	2	0	2
Probas de resposta curta	2	0	2
Estudo de casos/análise de situacións	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenrolar polo estudante.
Estudos/actividades previos	Busca e lectura de forma autónoma por parte do alumnado da documentación recomendada polo profesor que lles facilite o seguimento posterior das sesións maxistras.
Estudo de casos/análises de situacións	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Titoría en grupo	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Ao longo do cuadrimestre realizaránse nas fechas indicadas polo profesor 2 pruebas tipo test e/ou pregunta curta (1 da parte de Sistema Judicial Español y 1 da parte de Proceso Civil). Estas probas non liberan materia de cara ao exame final.	25
Estudo de casos/análise de situacións	Na data indicada polo profesor realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso. Esta proba versará sobre a parte de Proceso Civil.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame teórico, que comprende toda a materia	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

1. Primeira avaliación (xaneiro):

O estudante debe elixir entre un sistema de avaliación continua ou a realización dun exame final.

a) Avaliación continua:

O estudante que se someta á avaliación continua realizará durante o cuadrimestre dúas probas teóricas, cuxa nota media constituirá o 25% da calificación final, e unha proba práctica que constituirá tamén o 25% da calificación final.

A avaliación completárase cun exame final que será escrito e realizarase na data fixada no calendario oficial de exames. Este exame representa o 50% da nota final, pero ten que ser superado cun 5 sobre 10 para que se sume á nota media obtida na avaliación continua.

O estudante que non se someta á avaliación continua realizará un exame final que representa o 100% da calificación da materia. O exame constará de dúas partes: unha teórica e unha práctica. Para superar o exame e ter a condición de

aprobado esíxese superar cada unha das partes, a parte teórica e a parte práctica. Una vez superadas, a nota global resultará da suma de ambas.

2. Segunda avaliación (xullo):

Consistirá para todos os alumnos nun examen final único que representa o 100% da calificación da materia.

O exame constará de dúas partes: unha teórica e outra práctica.

Para superar o exame e ter a condición de aprobado esíxese superar cada unha das súas partes, a parte práctica e a teórica. Una vez superadas cada unha delas, a nota resultará da suma de ambas.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-15.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA.

- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V.,

Introducción al Derecho Procesal, Valencia, 2012.

- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., *Derecho Procesal Civil. Parte General*, Valencia, 2012.

- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., *Derecho Procesal Civil. Parte Especial*, Valencia, 2012.

- MONTERO AROCA, J., GÓMEZ COLOMER, J. L., MONTÓN REDONDO, A., BARONA VILAR, S., *Derecho Jurisdiccional I. Parte General*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2012.

- MONTERO AROCA, J., GÓMEZ COLOMER, J. L., MONTÓN REDONDO, A., BARONA VILAR, S., *Derecho Jurisdiccional II*.

Â

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil II. Dereitos reais				
Materia	Dereito civil II. Dereitos reais			
Código	O03G081V01404			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Noriega Rodríguez, Lidia			
Profesorado	Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	lidianr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter obligatorio que trata do concepto de dereito real, o seu adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a publicidade registral. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias de titulación

Código	
A82	CE82 - Coñecer as normas civís relativas aos Dereitos Reais en canto á súa adquisición, extinción e perda, cun específico estudo do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto cos modos de publicidade dos devanditos Dereitos reais.
A83	CE83 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto.
A104	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A105	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A106	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
A108	CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A111	CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
B1	CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
B2	CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
B3	CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
B4	CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
B5	CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
CG1 - Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A108
CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	saber facer	A111
CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo	Saber estar / ser	A104
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	saber facer	A105
CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	saber	A106

CT4 - Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade. Saber estar / ser B4

CT5 - Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico. saber facer B5

CT1 - Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión. saber facer B1

CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias. saber B2

CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal. saber facer B3

CE82 - Coñecer as normas civís relativas aos Dereitos Reais en canto á súa adquisición, saber extinción e perda, cun específico estudo do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto cos modos de publicidade dos devanditos Dereitos reais. A82

CE83 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto. saber facer A83

Contidos

Tema

Tema I. Os dereitos reais.

1. O dereito real.
 - 1.1. Concepto e caracteres.
 - 1.2. Clasificación dos dereitos reais.
2. Distinción entre os dereitos reais e de crédito.
3. Estructura dos dereitos reais.
 - 3.1. Os suxeitos.
 - 3.2. Obxectivo.
 - 3.3. Contido.

Tema II. Adquisición e extinción dos dereitos reais.

1. A adquisición dos dereitos reais: art. 609 do Código Civil.
2. Adquisición originaria e derivativa dos dereitos reais.
 - 2.1. Adquisición originaria.
 - 2.2. Adquisición derivativa.
3. A adquisición o transmisión derivativa
 - 3.1. O sistema do título e do modo.
 - 3.1.1. O título
 - 3.1.2. O modo ou tradición.
 - 3.1.2.1. Concepto.
 - 3.1.2.2. Clases.
 4. A extinción dos dereitos reais: causas.

Tema III. A propiedade.

1. Evolución histórica e concepto actual.
2. O contido da propiedade.
 - 2.1. O poder o facultade de exclusión.
 - 2.2. A facultade de goce
 - 2.3. Límites e limitacións ao poder de goce.
 - 2.4. As relacións de vecindad.
 - 2.5. A medianería.
 - 2.6. A facultade de disposición.
 - 2.7. As prohibicións de disponer.
3. As propiedades especiais.
 - 3.1. A propiedade urbana.
 - 3.2. A propiedade rústica.
 - 3.3. A propiedade das augas.
 - 3.4. A propiedade das minas.
 - 3.5. A propiedade dos montes.
 - 3.6. A propiedade intelectual.
 - 3.7. A propiedade industrial.

Tema IV. A copropiedade. A propiedade horizontal.

I. A copropiedade.

1. Comunidade e copropiedade.
2. As comunidades “romana” e “germánica”.
3. A copropiedade por cuotas. Réxime xurídico.
 - 3.1. Facultades e deberes dos comuneros en relación coa cosa común.
 - 3.2. Enaxenación ou disposición da cuota privativa.
4. A división da cosa común.
 - 4.1. A acción da división.
 - 4.2. O pacto de indivisión.
 - 4.3. Procedementos para a división da cosa.
 - 4.4. Efectos da división.

II. A propiedade horizontal.

1. Regulación legal.
2. Constitución da propiedade horizontal. O título constitutivo. Os Estatutos da Propiedade Horizontal e os reglamentos de réxime.
3. Elementos comúns e privativos.
4. A cuota de participación.
5. Dereitos e obrigacións dos propietarios.
6. Réxime de administración e representación da propiedade horizontal. Órganos.
7. Extinción.

Tema V. A protección da propiedade.

1. A acción reivindicatoria.
2. Referencia á acción publiciana.
3. A acción negatoria.
4. A acción de cerramento de fincas.
5. A acción de deslinde e amoxonamento.

Tema VI. A posesión.

1. Concepto.
2. Clases.
3. Suxeitos da posesión.
4. O obxeito da posesión.
5. Adquisición da posesión.
6. A continuación da posesión: as presunciones posesorias.
7. A perda da posesión.
8. Os efectos da posesión.
9. A liquidación do estado posesorio.
10. A adquisición a non dominio.
11. A protección da posesión.

Tema VII: A ocupación. A accesión. A usucapión.

I. A ocupación.

1. Concepto e requisitos.
2. Bens excluídos do ámbito da ocupación.
3. O hallazgo.
4. O tesoro oculto.
5. Animais escapados.

II. A accesión.

1. Accesión de inmovible a inmovible.
2. Accesión de moble a inmovible.
3. Accesión invertida.
4. Accesión de moble a moble.

III. La usucapión.

1. Ideas xerais.
 2. Clases de usucapión: ordinaria e extraordinaria.
 3. Suxeito e obxecto.
 4. Requisitos da posesión.
 5. Requisitos especiais da usucapión ordinaria.
 6. Os prazos posesorios.
 7. Renuncia da usucapión.
-

Tema VIII. O usufructo.	1. Concepto. 2. Constitución. 3. Elementos obxetivos e subxetivos. 4. Contido do usufructo. 4.1. Obrigacións e dereitos do usufructuario. 4.2. Obrigacións e dereitos do nudo propietario. 5. Extinción do usufructo. 6. Os dereitos de uso e habitación.
Tema IX. Outros dereitos reais de goce.	I. As servidumbres. 1. As servidumbres: prediales e personais. Concepto. 2. Clasificación das servidumbres. 3. As servidumbres legais. 4. As servidumbres voluntarias. 5. Contido. 6. Constitución. 7. Servidumbres personais. III. O dereito de superficie. 1. Concepto e caracteres. 2. Regulación e clases. 3. Os denominados dereitos reais de vó e subsuelo.
Tema X. Os dereitos reais de garantía: a prenda.	1. As garantías reales. 1.1. Concepto. 1.2. Caracteres. 1.3. Facultades de venda do ben gravado e de cobro preferente. 2. A prenda. 2.1. Concepto e caracteres. 2.2. Contido . 2.3. Extinción prenda.
Tema XI: A hipoteca.	1. Concepto e características. 2. Constitución da hipoteca. 3. A obrigación garantizada da hipoteca. 4. Clases de hipotecas. 5. Bens susceptibles de hipoteca. 6. Dereitos reais no hipotecables. 7. Extensión natural e obxetiva da hipoteca. 8. Distribución da responsabilidade hipotecaria. 9. A venda da finca hipotecada.
Tema XII: Dereitos reais de adquisición.	1. Ideas xerais. 2. O tanteo e retracto. 3. O retracto legal. 4. O retracto convencional. 5. O dereito de opción.
Tema XIII: Dereito inmobiliario rexistral.	1. O Rexistro da Propiedade. 2. Sistema de folio real e libros rexistrais. 3. A finca rexistral. 3.1. Concepto. 3.2. A inmatriculación da finca. 3.3. Modificacións da finca rexistral. 4. Actos e dereitos inscribibles. 5. Os principios hipotecarios. 5. Procedemento rexistral. 6. Os asentos rexistrais. 7. A inscrición: efectos. 8. A fe pública rexistral. 9. Os demais asentos rexistrais.

(*)Tema XIII: Derecho inmobiliario registral.

- (*)1. El Registro de la Propiedad.
2. Sistema de folio real y libros registrales.
3. La finca registral.
3.1. Concepto.
3.2. La inmatriculación de la finca.
3.3. Modificaciones de la finca registral.
4. Actos y derechos inscribibles.
5. Los principios hipotecarios.
6. Los asientos registrales.
7. La inscripción: efectos.
8. La fe pública registral.
9. Los demás asientos registrales.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15.7	13.2	28.9
Presentacións/exposicións	5.2	4.4	9.6
Sesión maxistral	31.5	26	57.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3.5	50.5	54

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentacións/exposicións	Actividade de posta en común e resolución de dúbidas, realización de probas obxectivas, avaliación de traballo autónomo do alumno.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desarroio de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20
Presentacións/exposicións	Realización dunha situación ou problemática polo alumno de forma autónoma e exposición pública para o seu posterior debate.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

1ª oportunidade (maio 2015)

Enténdese como regra xeral que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua cos porcentaxes xa indicados. O alumno deberá obter para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre 10 nos casos e un 4 sobre 10 na proba. O alumno que desexa abandonar a avaliación continua, deberá comunicalo ó profesor ata os 60 días seguintes ó comezo das clases da materia.

O alumno que non se acolla á avaliación continua por deixala o por no poder asistir, poderá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais as preguntas de resposta longa incrementadas nunha respecto de aqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un caso práctico. A calificación final deste exame será do 100% cos porcentaxes xa indicados, é dicir, 70% o examen teórico e 30% o práctico. Deberá obter para poder compensar

unha parte coa outra, un 3 sobre 10 no caso práctico e un 4 sobre 10 na proba de contido.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014/2015.

2ª oportunidade (xullo 2015)

O sistema de avaliación na segunda convocatoria (xullo), será igual que na primeira, tanto para quenes sigan a avaliación continua como para aqueles que no.

No mesmo curso, guardaránse as notas de avaliación continua dunha convocatoria para outra (maio e xullo).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014/2015.

As

Fin de carreira (outubro 2014)

O exame consistirá nunha proba final na que se le formularán, en relación cos contenidos da materia, preguntas de resposta longa e un caso práctico. A calificación final deste exame será do 100% cos porcentaxes xa indicados, é dicir, 70% o examen teórico e 30% o práctico. Deberá obter para poder compensar unha parte coa outra, un 3 sobre 10 no caso práctico e un 4 sobre 10 na proba de contido.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014/2015.

Bibliografía. Fontes de información

O'CALLAGHAN, X., Compendio de Derecho civil, tomo III, última edición,

ALBALADEJO, M., Derecho civil, tomo III, última edición,

BERCOVITZ RODRÍGUEZ-CANO, B., Manula de Derecho Civil. Derechos Reales, última edición,

LASARTE, C., Compendio de Derechos Reales, última edición,

O alumno deberá dispor dunha edición actualizada do Código civil.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G080V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G081V01301

Outros comentarios

O alumno deberá dispoñer e levar a clase una edición del Código Civil actualizado tanto para las clases teóricas como para las prácticas.